E 1129

A szarvasi ág. hitv. evang.

Főgimnázium

ÉRTESITŐJE

az 1908—1909. tanévről.

Közzéteszi:

MOCSKONYI JÓZSEF

igazgató-tanár.

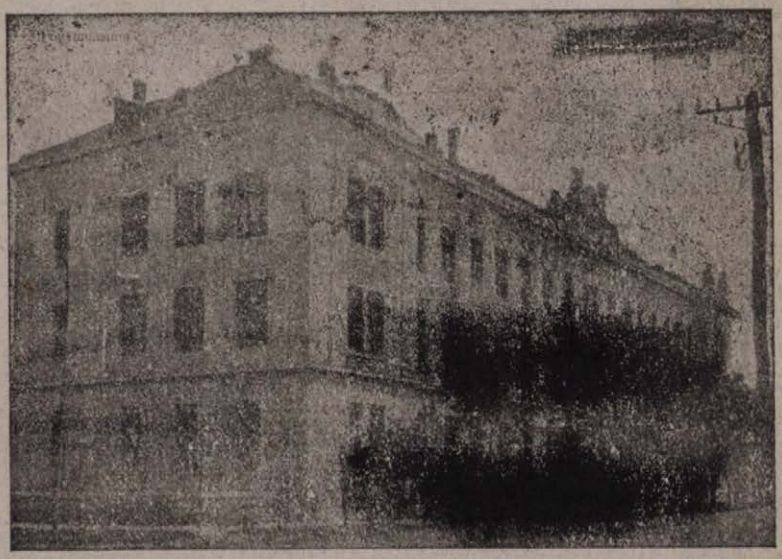

NYOMATOTT SÁMUEL ADOLF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZARVASON, 1909-BEN.

REV 85

REV 98

A szarvasi ág. hitv. evang.

Főgimnázium

ÉRTESITŐJE

1908—1909.

Közzéteszi:

MOCSKONYI JÓZSEF

igazgató-tanár.

NYOMATOTT SÁMUEL ADOLF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZARVASON, 1909-BEN.

REV 98

REV 2010

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

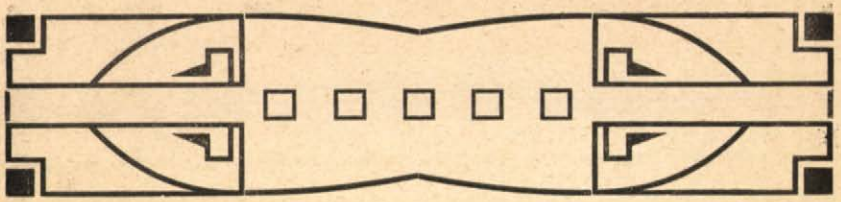

Német nyelvi tanitásunk.

A XIX. század utolsó negyede a modern nyelvtanitás és tanulás terén nagy átalakulásokat hozott magával. Elvitázhatatlan tényként elismeri mindenki, hogy az élő nyelvek, főképen a kulturnyelvek, nemcsak terjesztői a műveltségnek, hanem hogy azok maguk is a holt nyelvekkel egyenrangu általános műveltséget nyujtanak. Gimnáziumunkban a „Tanterv“ és az ezzel összefüggő „Utasitások“ a kulturnyelvek közül a német nyelv tanitását követelik, általános célul tűzvén ki „az ujabb német irodalom müveinek biztos nyelvtani ismereten alapuló megértését és gyakorlottságot a nyelvnek irásbeli és szóbeli használatában.

Most mikor odakünn az élet minden terén a rideg hasznossági szempontok az uralkodók és mindenfelől

az utilitarismus jelszavai hangzanak, az iskola sem zárkózhatik el eme többé-kevésbbé fontos eszméktől — hiszen „non scholae, sed vitae discimus — hanem lépést tartva a haladással és felvilágosultsággal, a nélkül azonban, hogy a nézetek változó hullámai által engedné magát elsodortatni, a haladás és felvilágosultság követelményeinek eleget kiván tenni. Ezért a modern nyelvek tanitása terén is az élet praktikus oldaláról itéli meg az oktatást.

A középkorban divott imitativ módszert csakhamar felváltotta a száraz, lélekölő grammatizálás: a nyelvet nem azért tanitották, hogy valamikor hasznát vegye a tanuló, hanem tisztán a grammatika kedveért. A végtelen unalomig grammatizáltak; ha álmából költötték fel a tanulót, akkor is hibátlanul „elfújta" a szabályokat, a szabályok kivételeit és a kivételek kivételeit — de ha a szükség úgy hozta magával, hasznát nem tudta venni keserves nyelvtanulásának. Igy aztán a tanuló, aki különben szivesen tanulta volna meg a nyelvet, hamar beleunt a hiábavaló fáradságba. Ne csodálkozzunk, ha már a középkorban elterjedt az a szállóige: Három rossz van a világon, a szegénység, a betegség és a grammatika.

A német nyelvtanitásnál tapasztalható kedvtelenség legnagyobbrészt a szellemi munka száraz formalismusának következménye; ezért kell a fősulyt az éltető szóra, a beszédre fektetni. Orthografia, interpunctio, grammatika, syntaxis mind olyan tudós hatalmasságok, mondhatni ijesztő szörnyetegek, a melyeket nem a praktikus élet nemzett, hanem a melyek ott születtek az iskola négy fala között, ott nőttek nagyra, ott tettek szert ha-

talmi tultengésre a tanár és tanitványa kinzására. Vessünk csak egy futólagos pillantást iskolai grammatikáinkba! A paragrafusok végtelen sora egy büntető törvénykönyv benyomását teszi reánk: ennek ugy kell lennie, ezt ugy kell tenned, különben — ! A bárgyúk és tompa eszüek nem fogják fel ezen paragrafusok szigorát, a tehetségesebbek könnyen tulteszik magukat azokon, de a gyengék és középszerüek — a tanulóság zöme — csak félelemmel mernek bepillantani ezen törvénykönyvekbe: a félelem pedig kiöli a tanuló lelkéből a tanulás keedvét és a szorgalmat.

Ezen hibán ugy iparkodott sok nyelvoktató segiteni, hogy a modern nyelv tanitásánál a nyelvtant ugyszólván teljesen figyelmen kivül hagyta, sőt az előadás nyelvévé is kizárólag az idegent tette; a tanuló már az első órában nem hallott más szót mint idegent. Mellőztek minden előzetes tájékoztatást, felvilágositó utbaigazitást, sőt a tanitást mindjárt akár komplikáltabb olvasmány tárgyalásával kötötték össze. Ez az induktiv módszer esztelen tulhajtása, a mely ép úgy mint a száraz grammatizálás eredményt nem hozott, nem is hozhatott.

Legtöbb eredményt várhatunk a fáradságos nyelvoktatásnál az u. n direkt módszertől, a melynek jelszava, hogy minden élő nyelvet beszélgetve kell tanitani, minél kevesebb nyelvtani szabállyal, de annál több közhasznú beszédgyakorlattal. Az élénk és érdekes beszélgetés magával ragadja a tanulót, leköti figyelmét. Itt-ott közbeszúrunk egy-egy fontosabb nyelvtani szabályt, a fősúlyt arra fektetve, miben tér el ez a magyar nyelv sajátságától. Minthogy ezen beszédgyakorlatok tárgya az

ember mindennapi életéből van meritve, — az iskoláról, lakóhelyünkről, a családról stb. beszélgetve — olyan szókincsre és olyan kifejező képességre tesz szert a tanuló, a melynek az életben bármikor hasznát veheti.

A nyelvtanitás kezdő fokán a legtöbb gondot — tanárnak és tanitványnak egyaránt — a helyes kiejtés okozza. Azért olvastasson sokat a tanár osztályában; lehetőleg minden órában 10—15 percet szánjon az olvasásra, az erre áldozott idő később sokszorosan viszszatérül; adjon fel azonkivül sok költeményt könyvnélkül, a jobbaktól követelje a rendes leckéken kivül is rövidke versek elmondását, szivesen teszik ezt a tanulók, sőt versenyeznek egymással, hogy ki tud több költeményt szépen, értelmesen elmondani. Mert ne feledjük, hogy olyan nyelv tanitásáról van szó, a mely a magyar nyelvsajátságtól mindenben elütő, tehát kiejtésben is.

A helyes kiejtés három tényezője: a tanár, a tanuló és a tananyag. Csak ha a tanár a hangok fonetikai ismeretét birja, tudja helyesen megbirálni a hibás kiejtés okát és alkalmazni az eszközöket a hibás kiejtés megszüntetésére. A tanár kiejtése, beszéde legyen egyszerü, világos, élesen artikulált, helyes hangsúlylyal. Különösen az alsó fokon ne beszéljen sokat és sokféléről, hanem adjon alkalmat arra, hogy a tanuló az előtte már ismeretes tárgykörből maga önállóan tudjon a feltett kérdésre felelni, a kérdezett tárgyról beszélni. Legyenek ezen kérdések, mig a tanuló szókincse később nem bővül, stereotyp mondatok. Az egyes kérdéseknél követeljen a tanár kerek, egész mondat alakjában kifejezett

feleletet, mert a tanuló, hogy magát nagyobb fáradságtól megkimélje, különösen az alsóbb fokon, a rövid és lakonikus „igen“ és „nem“-mel szeret felelni.

Már a nyelvoktatás kezdőfokán felvehetünk a beszédgyakorlatok tárgykörébe olyan anyagot, a mely a tanulót közelebbről érdekli, tehát helyi vagy személyes vonatkozásu dolgokat. Elvégeztük a tanév közepe felé olvasókönyvünkben a Die Stadt, Das Dorf, Die Kirche, Die Schule cimű olvasmányokat. Ezek alapján — a nélkül, hogy a tanulót ujabb, előtte ismeretlen szókincscsel terhelném — a következő beszédgyakorlatot folytatom. Bevezetésképen megmondom a tanulónak, hogy egy csak németül tudó idegen megállitja az utcán és kérdezi tőle: (was für Schulen sind in Szarvas?) In Szarvas sind Elementarschulen, eine Mädchenbürgerschule eine Präparandie und ein Gymnasium. (Welche Schule besuchst du?) Ich besuche das Gymnasium; ich gehe in die dritte Klasse. (Wieviel Kirchen sind in Szarvas?) In Szarvas sind drei Kirchen; zwei evangelische und eine katholische. (Wo sind die evangelischen Kirchen?) Eine ist beim Bahnhofe, die andere bei der Kőrös. (Wie heissen diese Kirchen?) Beim Bahnhof is die neue, bei der Kőrös die alte evangelische Kirche. (Wo ist die katholische Kirche?) Die katholische Kirche steht inmitten des Platzes. (Was ist noch inmitten des Platzes?) Inmitten des Platzes ist noch ein artesischer Brunnen. (Wann ist Wochenmarkt in Szarvas?) Zweimal wöchentlich: Dienstag und Freitag. Stb. A tanitás eredménye főleg a gyermek érdeklődésétől függ; hogy ezt ébren tartsuk, le kell szállnia a tanárnak abba a gondo-

latkörbe, a mely a gyermek lelkivilágát alkotja. A tanár a beszédgyakorlatok folyamán az elvégzett olvasmánnyal kapcsolatban mindig fog találni olyan anyagot, a melylyel a tanuló figyelmét és érdeklődését ébren tarthatja.

Olyan nyelvről lévén szó, a mely a magyar tanuló anyanyelvétől majdnem minden tekintetben elütő, a nyelvtan tárgyalásánál a tanuló figyelmét a magyar nyelv és a német nyelv specificus sajátságaira hivjuk fel, rámutatván arra, miben egyezik és miben tér el e két nyelv egymástól. Német tankönyveinknek is leginkább az volt a nagy hibája, hogy többnyire német tanulók számára irt német nyelvtanok nyomán haladtak, azon sajátságokat pedig, a melyek a magyar tanulónak nehézséget okozhatnak, nem tartották szem előtt. Összehalmoztak minden nélkülözhető és fölösleges nyelvtani szabályt, de nem figyelmeztették a tanulót azon, gyakran kicsinyes, említésre méltónak nem tartott, a magyar nyelvérzék szempontjából eltérő sajátságokra, a melyek az idegen nyelvet tanuló magyar tanitványnak oly gyakran nehézségeket görditettek utjába; pedig épen ezen iskolai tankönyveknek volna feladata, a tanuló fáradságos munkáján könnyiteni. Tanulóink irásbeli dolgozatait végig lapozgatva, mennyi közösen előforduló és gyakran (gondos figyelmeztetés és magyarázat hiján) állandóvá lett apróbb hibákra lelünk, a mely hibák nem keletkeztek volna, ha a tanulót a nyelvtan jó eleve ezek kikerülésére figyelmezteti. Ilyen, a magyartól elütő sajátság pl. hogy a tárgyas ragozásban álló ige mellett a tárgy a németben mindig kiteendő, a magyarban nem, mert benfoglaltatik az ige ragjában, vagy ha a főnév előtt

birtokos névmás, számnév áll, a névelő elmarad; a sein és ihr birtokos névmások használata stb. Igen fáradságos és nagy gondot igényel továbbá a német szórend megértetése; ennek helyes használata a magyar tanulónak épen olyan nagy nehézséget okoz, mint a nem magyar ajkúnak a tárgyas igeragozás. Helyes ezért már a tanitás kezdőfokán a tanulótól helyes szórenddel alkotott mondatokat követelni és a szórend szabályait főbb vonásaiban már akkor megismertetni.

A nyelvtanitás felső fokán azután könnyebben tehetünk eleget a Tanterv további követelményének. A tanitás ezen fokán az eddig szerzett nyelvi ismereteket és kifejező ügyességet felhasználva, áttérhetünk a német kiválóbb költői és prózai müveknek ismertetésére, hogy ezáltal a tanuló egy modern, idegen nép kulturájába bevezettessék.

Az irodalmi oktatás menetén ajánlatos a tanuló figyelmét hazai müforditóinkra is felhivni, pl. Szász Károlyra, Tárkányi Bélára, Endrődi Sándorra; ezzel felköltjük az érdeklődést, a mely hatalmas rugóeszközül szolgál a tanulónak, hogy a német irodalommal kedvvel és örömest foglalkozzék.

Van azonkivül nemzeti irodalmunkban és a német irodalomban sok olyan rokon vonás, a melyet a tanár sohasem mulaszthat el felemlíteni. Egykor a német nemzet is a francia müveltséget utánozta, annak emlőin táplálkozott hosszú ideig; igy követte nyomon költészetünk is egy ideig tartalomban, formában a német költészetet. Az irodalmi tanitás menetén aztán rámutathatunk a Nibelungének tárgyalásánál Buda halálára, Goethe Faust-jánál

„Az ember tragédiájá"-ra, Körner életét és költeményeit Petőfi életével és szabadság költészetével hasonlithatjuk össze.

Külföldön a modern nyelvek oktatását előmozditó legcsekélyebb tényezőt is felhasználnak, hogy lehetőleg kielégitő eredményt érjen el az iskola. Ily tényezők pl. idegen nemzetek szinielőadásainak látogatása, szavalóesték rendezése (ilyen Lipcsében a Zentralstelle für fremdsprachliche Recitation, a mely elsősorban tanulók számára rendezi előadásait, Párisban a „Concordia"), külföldi ujságok, folyóiratok olvasása, levelezés idegen országbeli tanulókkal (a Zentralstelle közvetitésével) külföldi utazásokon való részvétel, stb. És mi történik nálunk a tanár munkájának könnyitésére a modern, akár német, akár más élő nyelv tanulásának előmozditására? Hazafiságból, a mely mögött néha nemtörődömségünk, kényelemszeretetünk lappang, a nemzetre kárhozatosnak tekintjük az idegen nyelveknek iskoláinkban való tanitását. Álhazafiságunk abban nyilvánul, hogy más országok népeinek szellemi életét, müveltségük fejlődését ignoráljuk. Pedig idegen nemzetek szellemi kulturájával nem ugy vagyunk, mint azoknak anyagi termékeivel, az u. n. külföldi portékával. A szellemi termékek ismerete, legyenek azok bármely müvelt nemzettől eredők, tagadhatlanul hozzátartozik az általános műveltséghez. Álljunk sorompóba külföldi silány gyártmányoknak hazánkban való használata és terjesztése ellen, de romboljuk le eme sorompókat, ha értékes szellemi termékekről van szó.

Az iskola feladata a tanulót a modern müveltség valamely typikus nemzetének szellemi életébe bevezetni.

Ez politikai és földrajzi viszonyainknál fogva csak a német nyelv lehet, a melynek birása a tudományos pályára készülő ifjunak ugyszólván nélkülözhetetlen. Most sajnos, a mi tudományos irodalmunk még meglehetősen szegény, ugy hogy a tanuló orvosnak, mérnöknek, jogásznak, tanárnak német tudományos müveket is kell olvasnia és tanulnia, hogy a kivánt ismereteket megszerezhesse. De azután is mindig szüksége van e nyelvre, ha tudományában tovább akar haladni, ha tovább akarja magát képezni. De nem csupán a tudományos pályára készülőnek van szüksége egy idegen nyelv birására. A kikből majd később hivatalnokok, kereskedők, iparosok lesznek, vajjon boldogulhatnak-e csupán anyanyelvükkel az élet harcában? Bizonyára nem; mert mindegyiköknek életkörülményei olyanok lesznek, a melyek okvetlenül megkivánják az idegen nyelvnek tudását.

Lang János.

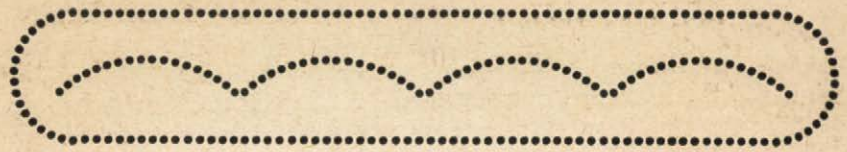

II.

Kormányzó testület.

Elnök: Haviár Dániel, ügyvéd és Szarvas városának országgyülési képviselője.

Jegyző: Liska János, főgimn. tanár.

Ügyész: Dr. Haviár Gyula, ügyvéd, kir. közjegyző.

Pénztáros: Kutlik Endre, főgimn. tanár.

Tagok: a). Az arad-békési egyházmegye képviseletében: Csepregi György, esperes (lh. Békéscsaba), dr. Zsilinszky Endre, felügyelő (lh. Békéscsaba), Jeszenszky Károly, lelkész (lh. Mezőberény) és báró Solymossy Lajos, nagybirtokos (lh. Apatelek).

b). A békési egyházmegyéből: Veres József, esperes és orsz. kepviselő (lh. Orosháza), Haviár Dániel, felügyelő (lh. Szarvas), dr. Haviár Gyula, kir. közjegyző (lh. Szarvas) és Zvarinyi János, lelkész (lh. Szarvas).

c). A csanád-csongrádi egyházmegyéből: Petrovics Soma, esperes (lh. Szentes), Hász Antal, felügyelő (lh. Nagybánhegyes), dr. Laurovics János, orvos (lh. Nagylak) és Saguly János, lelkész (lh. Pitvaros).

d). A tanári kar részéről: 1., hivatalból: Kutlik Endre, az intézet pénztárosa és Mocskónyi József igazgató-tanár: 2., mint választott kiküldöttek: Liska János és Saskó Samu tanárok.

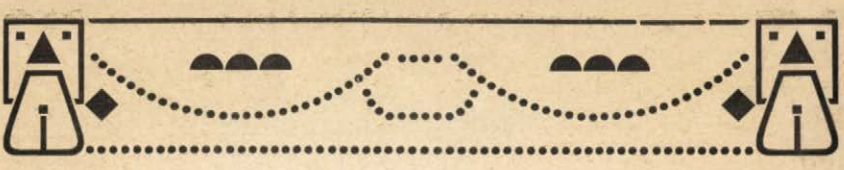

III.

Tanári kar.

A) Működő tanárok.

Folyó szám	A tanár neve és minősége	Tanári éveinek száma	Mióta tanít főgimnáziumunkban?	Tantárgy és osztály	Heti óráinak száma
1	HRASKÓ KÁLMÁN, r. tanár, a természettani szertár őre.	5	1908	Mennyiségtan I, V, VII. Természettan VII, VIII.	18
2	KUTLIK ENDRE, r. tanár, a III. osztály főnöke, az intézet pénztárosa, a III. o. könyvtárának őre.	25	1884	Latin ny. III. Görög ny. VI, VII.	16
3	LANG JÁNOS, r. tanár.	3	1908	Latin ny. VII. Német III, IV, VI, VIII	18
4	LISKA JÁNOS, r. tanár, a II osztály főnöke, a II. osztály könyvtárának őre, a kormányzó testület jegyzője.	20	1890	Latin ny. II, IV. Görög ny. VIII.	16

Folyószám	A tanár neve és minősége	Tanári éveinek száma	Mióta tanít főgimnáziumunkban?	Tantárgy és osztály	Heti óráinak száma
5	MELIS JÁNOS, r. tanár.	11	1897	Vallástan I—VIII. Görögp. magy. VIII.	18
6	MOCSKONYI JÓZSEF, r. tanár, igazgató.	26	1883	Görög ny. V. Görögp. magy. VII.	8
7	Dr. NEMES BÉLA, r. tanár, a VIII. o. főnöke, a tanári értekezletek jegyzője, a Vajda önképzőkör elnöke, a könyvtár és phil. szertár őre.	9	1901	Magyar ny. VIII. Latin ny. VI, VIII. Görögp. magy. VI. Bölcsészet VIII.	18
8	NEUMANN JENŐ, r. tanár.	24	1885	Mennyiségtan II, III, IV, VI, VIII.	16
9	OLÁH MIKLÓS, r. tanár, a tornaszertár őre, eforus.	32	1877	Torna I—VIII.	16
10	PLENCZNER LAJOS, r. tanár, a IV. o. főnöke, a IV. o. könyvtárának és a természetrajzi szertárnak őre, pénztári ellenőr.	14	1895	Földrajz I, III. Természetrajz I, II, IV, V, VI.	18
11	SASKÓ SÁMUEL, r. tanár, az V. o. főnöke, a tanulói dalkar vezetője, a tanulói zenekar elnöke.	12	1897	Magyar ny. I, V.) Latin ny. I.) 17 Egyh. ének I—IV.) 2	19
12	SÁRKÁNY IMRE, r. tanár, a történet-földrajzi szertár és éremgyüjtemény őre, a tanulói segélyegylet elnöke.	28	1897	Történelem III—VIII.	18
13	SZIRÁCZKY GYULA, r. tanár, az I. o. főnöke, az I. o. könyvtárának és a rajzszertárnak őre	18	1891	Rajzoló mértan I—IV. Görögp. rajz V—VIII. Szépirás I, II.	20

Folyó szám	A tanár neve és minősége	Tanári éveinek száma	Mióta tanít főgimnáziumunkban?	Tantárgy és osztály	Heti óráinak száma
14	UDVARDY SÁNDOR, r. tanár, a VII. o. főnöke.	13	1896	Magyar ny. III, IV, VII. Német ny. VII. Görögpótló magyar V.	17
15	WÜNSCHENDORFER ALADÁR, r. tanár, a VI. o. főnöke, az ifjusági gyámintézet elnöke.	7	1902	Magyar ny. II, V, VI. Német ny. V. Földrajz II.	17
	Egészségtan tanár.				
16	Dr. TAKÁCS IZSÓ bejáró tanár, az I—III o. tanulók iskolaorvosa.	6	1903	Egészségtan VII, VIII.	2
	Más felekezetbeliek vallástanárai.				
17	Dr. DRECHSLER MIKSA képesitett rabbi, izr. hit.	3	1908	Vallástan I—VIII.	8
18	FETZER JÓZSEF r. kath. segédlelkész és hitoktató.	1	1908	Vallástan I—VIII.	9
19	POPOVICS ELEK békési gör. kel. lelkész és hitoktató.			Vallástan I—VIII.	5
	B) Nyugalmazott tanárok.				
			Nyug. ment	Tantárgyai	
20	BENKA GYULA igazgató-tanár, a Ferencz József lovagrend keresztese.	46	1908 f. 1.	Magyar nyelv, bölcsészet és rajz	
21	CHOVAN KÁROLY r. tanár.	38	1900	Magy., latin és görög ny., term.-rajz, menynyis. és természettan	
22	LÁNYI GUSZTÁV r. tanár.	36	1891	Magyar és görög ny., vallástan és rajz.	

C) Iskola orvos.

Folyó szám	Az orvos neve és minősége	Mióta van az intézetnél?	Teendője
23	Dr. MIKOLAY ISTVÁN községi és tb. megyei főorvos	1904	A IV—VIII. osztálybeli tanulók gyógykezelése.

A bányai ág. h. ev. egyházkerület 1907. évi közgyülésének 105. sz. határozata értelmében a tanárok egyházi, társadalmi és irodalmi tevékenységéről közölt adatok a következők:

Hraskó Kálmán: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület és a Kir. M. Természettudományi Társulat tagja.

Kutlik Endre: az Orsz. Középiskolai és az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület tagja: a községi iparostanonciskola igazgatója és a főgimn. tanszékalapitvány pénztárosa.

Lang János: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület tagja; ő irta a folyó tanévi értesitő értekezését.

Liska János: Szarvas község képviselőtestületének, iskolaszékének, központi választmányának, a szarvasi állami polgári és elemi leányiskola gondnokságának, a szarvasi ág. h. ev. egyházközség tanácsának, a békési ág. h. ev. egyházmegye iskolaszékének tagja, a szarvasi Uri Kaszinó alelnök-igazgatója, a szarvasi Dalkar elnöke,

a Budapesti Philologiai Társaságnak rendes, az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek választmányi tagja. Ez évben kétszer tartott felolvasást a szarvasi Leányegyesületben, s mint munkatárs dolgozott a „Szarvasi Lapok"-ba.

Melis János: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület tagja.

Mocskonyi József: a Egyetemes tanügyi bizottságnak, az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek, a Természettudományi Társulatnak, Szarvas község képviselőtestületének, Békésmegye bizottságának, a békési egyházmegye fegyelmi választmányának tagja; a békési egyházmegye özvegy-árva segélyegyletének és a közpénztárnak számvevője. Felolvasást tartott Kondoroson és a szarvasi Leányegyesületben, s mint munkatárs dolgozott a Szarvasi Lapokba. Azonkivül hivatali állásánál fogva még több bizottságnak tagja.

Dr. Nemes Béla: a Budapesti Philologiai Társaságnak, az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek és a szarvasi szinügyi bizottságnak tagja. Önálló cikket és birálatokat irt a Szarvasi Lapokba és a Békésvármegyébe. Felolvasást tartott (A könyv cimmel) a szarvasi Leányegyesületben.

Neumann Jenő: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek, a Kir. M. Természettudományi s a Math. és Fizikai Társulatnak és a szarvasi választó kerület központi választmányának tagja.

Oláh Miklós: a szarvasi községi tüzoltók parancsnoka. Önálló müvet irt „Tüzoltók hőse" (vigeposz) cimmel.

Plenczner Lajos: a Természettudományi- s a Földrajzi Társulatnak és az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek tagja; a békési egyházmegye levéltárosa, a szarvasi

Uri Kaszinó titkára, az Orsz. Meterologiai Intézet szarvasi állomásának vezetője.

Saskó Samu: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek és a Természettudományi Társulatnak rendes, az Orsz. Gyorsiró Egyesületnek vidéki választmányi tagja; rendes munkatársa a Sárospatakon megjelenő Protestans Zeneközlönynek s a Szarvasi Lapoknak; a szarvasi férfidalkarnak alelnöke és karvezetője.

Sárkány Imre: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület rendes és az Egyetemes Közoktatási Bizottságnak a tanári kart képviselő tagja.

Sziráczky Gyula: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesületnek, az Orsz. Rajztanár-egyesületnek s a Kir. M. Természettudományi Társulatnak tagja.

Udvardy Sándor: Az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület s a szarvasi egyháztanács tagja; munkatársa a Szarvasi Lapoknak; felolvasást tartott a szarvasi Leány-egyesületben.

Wünschendorfer Aladár: az Orsz. Ág. H. Ev. Tanáregyesület és a Magyarországi Kárpátegyesület tagja; dolgozik utóbbi egyesület évkönyvébe.

A tanárok ezenkivül tagjai több helybeli egyesületnek és körnek.

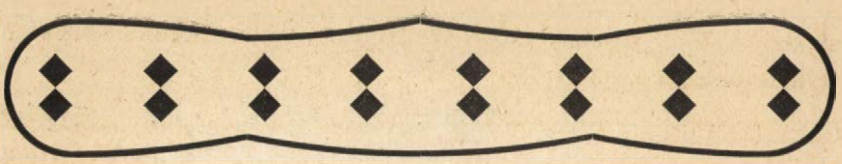

IV.

Az elvégzett tananyag, heti óraszám és a használt tankönyvek.

a) RENDES TANTÁRGYAK.

I. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Bibliaismertetés: ó-szövetségi történetek emlékelése, erkölcsi tanulságok. Egyes könyvek kiválóbb szakaszainak olvastatása, magyarázása vonatkozással az uj-szövetségi eszmekörre. Ének, ima. Kk. Bereczky: Bibliaismertetés. III. kiadás. Tanár: Melis.

Magyar, heti 5 òra. Nyelvtanból: A hangtan elemei. Egyszerü mondat fajai; mondat és beszédrészek, igeragozás, névszóragozás. Fontosabb helyesirási szabályok. Az olvasókönyvből: mesék, mondák, történetek, rajzok elemezve és a tartalom elmondásával. 11 költemény könyvnélkül tanulva. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Szinnyei József: Magyar Nyelvtan I. r. és Császár-Váczy: Magyar Olvasókönyv az I. oszt. számára. Tanár: Saskó.

Latin, heti 6 óra. 23 latin és 20 magyar olvasmány alapján a névszók és a cselekvő ige ragozása a rendhagyó alakok mellőzésével; 5 mese forditva és elemezve. A beszélgetésekből 3 csoport emlékelve. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Dr. Hittrich

Ödön: Latin Nyelvtan I. és Dr. Hittrich Ödön: Latin olvasó és gyakorlókönyv I. Tanár: Saskó.

Földrajz, heti 3 óra. Földrajzi alapismeretek: tájékozódás a szabadban és földgömbön, térképolvasás. A magyar szent korona országainak részletes leirása a következő sorrendben: Budapest, az alföldek, a középhegység, és a tuladunai dombos vidék, a felföldek. Fiume. Horvát-Szlavonország. Mindenik rész fekvése, felülete, vizrajza, éghajlata, talaja, terményei, lakosai és helységei; végül az ország általános leirása. Térképvázlatok. Kk. Vitális István földrajza I. rész és Kogutovicz Iskolai Atlasza. Tanár: Plenczner.

Természetrajz, heti 2 óra. Ősszel közönségesebb gyümölcsformák leirása és csoportositása. Házi állatok. Télen: közönségesebb fenyők. Házi szárnyasok. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok. Tavasszal: Egyes tavaszkor viritó növények. A növény szervei. Kk. Szterényi Hugó: Természetrajz I. rész. Tanár: Plenczner.

Számtan, heti 4 óra. A négy alapmüvelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer; hosszszusági- terület- térfogat- és a sulymértékek ismertetése. Időszámitás. A végzett tananyag köréből megfelelő számu házi dolgozat s havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Beke Manó „Számtan". Tanár: Hraskó.

Mértani rajz, heti 3 óra. Planimetriai alaktan. A legegyszerübb sikidomok: a háromszög, négyszög, sokszög és kör bemutatása és elemzése. Idomok kerülete és területe. Idomok hasonlósága, symmetriája, egybevágósága. A tárgyalt idomok rajzolása körző és vonalzóval. Egszerübb sikdiszitmények rajzolása és szinezése. Kk. Horti H. Rajzoló geometria. Tanár: Sziráczky.

Szépirás, heti 1 óra. Vajda Pál szépirási lapmintái után folyó és ütemirás. Tanár: Sziráczky.

Egyházi ének, heti 1 óra. Különböző egyházi ünnepekre választott 35 dallamot gyakoroltak be a tanulók. Az ének és zeneelméletből elsajátitották az elemi ismereteket: a zenei hangról, a vonalrendszerről, kulcsról, hangjegyekről; gyakorolták magukat a hangjegy-olvasásban és irásban. Tanár: Saskó.

II. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Bibliaismertetés: uj-szövetségi történetek, hegyi beszéd, példázatok emlékelése. Kiválóbb szemelvények olvastatása, magyarázása utalással az ó-szövetségi eszmekörre. Az apostoli levelek tartalmának és eszméinek ismertetése tekintettel a prot. dogmákra. Ének, Ima. Kk. Bereczky: Bibliaismertetés III kiadás. Károlyi: Uj-testámentom. Tanár: Melis.

Magyar, heti 5 óra. Határozók részletesen. Összetett mondat: mellé- és alárendelt mondatok fajai. Szórend, szóösszetétel és szóképzés főbb szabályai. Prózai olvasmányok és költemények könyv nélkül. Kéthetenként irásbeli iskolai dolgozat a végzett tananyag köréből. Kk. Szinnyei József: Iskolai Magyar Nyelvtan II. rész és Császár-Váczy: Magyar olvasókönyv II. rész. Tanár: Wünschendorfer.

Latin, heti 6 óra. A nyelvtanból az I. osztály tananyagának ismétlése mellett eltérések a névragozásban, szenvedő, álszenvedő és rendhagyó igék, 8 latin, 14 magyar gyakorlat, 10 mese, közmondások. Fontosabb mondattani szabályok az olvasmányokkal kapcsolatban. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Dr. Hittrich Ödön Latin nyelvtan I. rész. Alaktan III. kiadás. Latin olvasó és gyakorlókönyv a II. o. számára II. kiadás. Tanár: Liska.

Földrajz, heti 3 òra. Európa általános s államainak részletes leirása (Magyarországot kivéve) a következő sorrendben: fekvés, alak, nagyság, felület, vizrajz, talaj, éghajlat, termények, lakosok, helységek Ázsia és Afrika általános s országainak részletes leirása, épugy, mint Euròpánál. Térképvázlatok készitése. Kk. Némethy: Földrajz II. rész és Kogutovicz M. féle: Iskolai Atlasz. Tanár: Wünschendorfer.

Természetrajz, heti 2 óra. Néhány ősszel virító növénynek leirása. Állattanból: majmok, tengeri emlősök, erszényes emlősök, madarak, csuszó-mászók, kétéltüek, halak legnevezetesebb képviselőinek leirása. Csigák, kagylók, rovarok, pókok, százlábuak, rákok, férgek osztályába tartozó s vidékünkön élő legfontosabb képviselőinek tárgyalása. Néhány feltünőbb gyümölcstermő fa, erdei fa és bokor, valamint egyes termesztett és vadon termő nö-

vény leirása élő példányokon Növény-rovargyüjtés Kk. Szterényi H. Természetrajz II. rész. Tanár: Plenczner.

Számtan, heti 4 óra. Számolási röviditések. Korlátolt pontosságu szorzás és osztás. Az egyszerü hármasszabály; olasz számolási mód A százalék számitás. Kk. Gerevich-Orbók „Számtan". Tanár: Neumann.

Mértani rajz, heti 3 óra. Stereometriai alaktan. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb szemléltetése és elemzése. Szabályos testek. Élek, lapok, szögek viszonylagos helyzete. Testek felülete és köbtartalma. A tárgyalt testek axonometrikus rajzolása körző és vonalzóval. Kk. Horti H. Rajz. geometria II. rész. Tanár: Sziráczky.

Szépirás, heti 1 óra. Vajda Pál szépirási lapmintái után folytatólag magyar folyó irás, utóbb német kis és nagybetük irása; német folyóirás. Tanár: Sziráczky.

Egyházi ének, heti 1 óra. Ugy mint az I-ben.

III. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Az egyház fejlődése megalakulásától napjainkig kor- és jellemrajzokban Különös tekintettel a politikai válságos időkre, azok főbb szereplőire, kir. rendeletekre és törvényekre. A három nagy reformátor életének és müködésének bővebb ismertetése és méltatása. Ének, ima. Kk. Bereczky: A ker. egyház rövid története IV. kiadás. Tanár: Melis.

Magyar, heti 4 óra. A magyar hang-, szó- és mondattan rendszeres tárgyalása elemezéssel kapcsolatban. Költemények emlékelése, tárgyi és alaki fejtegetése. Olvasmányok a magyar, görög és római történet és élet köréből. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Kk. Szinnyei „Rendszeres magyar nyelvtana" és „Olvasókönyve". Tanár: Udvardy.

Latin, heti 6 óra. Mondattanból: az esetek használata. Igeidők és igemódok használata egyszerü mondatokban Olvas-

mányok: Cornelius Neposból: Miltiades, Themistocles, Aristides, Alcibiades és Hannibal. Phaedrusból 18 mese, részben emlékelve. Havonkint két iskolai dolgozat. Kk. Dr. Hittrich Ödön. Latin nyelvtan I. r. és mondattan II. r. — Dr. Hittrich Ödön Lat. olv. és gyak. könyv III. és IV. o. számára. (Franklin.) Tanár: Kutlik.

Német nyelv, heti 4 óra. Olvasás, irás. Beszédgyakorlatok alapján tárgyaltattak a következő olvasmányok: Die Schule, Der Unterricht und die Schüler, Das Haus, Das Dorf. Die Stadt, Die Kirche, Der Tag und die Stunde, Die Woche, der Monat, das Jahr. Der Abend, Der Morgen, Wie ich meinen Tag zubringe, Unser Körper, Unsere Nahrung, Die Familie. Költemények: Die vier Brüder, Abendlied, Morgenlied, Die Einkehr. Sprichwörter. Forditás magyarról németre. Nyelvtanból főnév, melléknév ragozása, igeragozás a praesensben, a névelő, számnév, névmások és praepositiók; a szórend szabályai. Kéthetenként egy iskolai irásbeli dolgozat. Tanár: Lang.

Földrajz, heti 2 óra. a) A leiró földrajzból Amerika és Ausztrália. b) A fizikai és csillagászati földrajz alapismeretei. Kk. Némethy Károly: Földrajz III. rész és Kogutovicz-féle Iskolai Atlasz. Tanár: Plenczner.

Történelem, heti 3 óra. Magyarország története a mohácsi vészig a következő szakaszokra osztva: hazánk a honfoglalás előtt; a magyar nemzet pogány kora; a keresztyénség felvétele s a királyság szervezése; az alkotmány kifejlődése; szervezkedés hübéri alapon; a Hunyadiak kora; az ország hanyatlása s a mohácsi vész. Kk. Dr. Szigethy Lajos: Magyarok története, I. rész. Helmár, Térkép a magyar történethez. Tanár: Sárkány.

Számtan, heti 3 óra. Az összetett hármasszabály. Az egyszerü és kamatos kamatszámitás. Diskont számitás. Arányos osztás. Elegyités számitás. Láncszabály. Arany és ezüst ötvényekre és érmekre vonatkozó számitások. Kk. Gerevich-Orbók „Számtan". Tanár: Neumann.

Mértani rajz, heti 2 óra. Planimetriai szerkesztések. Háromszögű, négy és sokszögü idomok szerkesztése, idomok átalakitása, osztása egyenlő részekre. Sikdiszitmények rajzolása és szinezése fali minták után. Kk. Horti H. rajzoló geometria III. rész. Tanár: Sziráczky.

Egyházi ének, heti 1 órában. 30 egyházi dallam begyakorlása mellett az ének- és zeneelméletből Sztojanovits Jenő Apollo hangjegyfüzete nyomán kissé kibővitve azon dolgokat tanulták a prot. tanulók, mint az I—II. osztályban. Tanár: Saskó.

IV. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Protestáns hit- és erkölcstan. Tekintettel a választó tanokra, bibliára és a társadalmi életre. Ének, ima. Kk. Bereczky: Keresztény hit- és erkölcstan. IV. kiadás. Tanár: Melis.

Magyar, heti 4 óra. A stilus általános és különös tulajdonságai. A verstan alapvető elemei, a szokottabb versformák ismertetése. Toldi fejtegetése. Havonként két irásbeli dolgozat. Kk. Négyessy László „Stilisztiká"-ja és Arany—Lehr „Toldi"-ja. Tanár: Udvardy.

Latin, heti 6 óra. Nyelvten, mondattan ismétlése és folytatása. Infinitivus, participium, gerundium, supinum, igeidők, módok használata. Összetett, alá-, mellérendelt mondat. Consecutió temporum. Oratio recta, obliqua, jelzői és határozói mellékmondatok, főbb stilisztikai sajátságok, a verstan elemei, hexameter, római naptár. Curtiusból: A perzsa és macedon hadsereg. Nagy Sándor halála. Caesarból: Britannia leirása, a gallok és germánok szokásai. Ovidius Metamorphosisaiból: Quattuor aetates mundi. Gigantes. Philemon et Baucis. Deucalion et Pyrrha; egyes részletek könyv nélkül is. Forditás magyarról latinra a mondattannal kapcsolatban. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Dr. Hittrich Ödön Latin nyelvtan III-ik, Mondattan II. kiadás. Dr. Hittrich Ödön Latin Olvasókönyv a III. és IV. osztályok számára. Dávid István: Rövid latin olvasó- ás gyakorlókönyv. Tanár: Liska.

Német nyelv, heti 3 óra. Der Herbst, Der Winter, Das Rotkehlchen, Seltsamer Spazierritt, Die beiden Ziegen. Der Frühling, Der Mai, Der Star in der Tasche, Der Fuchs und die Katze, Der Wolf und der Fuchs c. olvasmányok tárgyalása. Költemények: Der betrogene Teufel, Die Riesen und die Zwerge, Schwert und

Pflug. Wind und Sonne. Forditás németre. Beszédgyakorlatok. Nyelvtanból: A melléknév ragozása és fokozása, a német igeidők főalakjai. A segédigék. A passivum. Kéthetenkint egy iskolai irásbeli dologzat. Tanár: Lang.

Történelem, heti 3 óra. Magyarország története 1526-tól 1867-ig a következő felosztás szerint: a török hatalom terjeszkedése; a szabadságharcok kora; a királyaival kibékült Magyarország a haladás utján; a mai Magyarország megalakulása. Hazánk jelenkori ismertetése: földrajzi viszonyok, közgazdaság, nyelvi, vallási, miveltségi állapot, alkotmányos szervezet; Horvátország; a közösügyek; Ausztria. Kk. Dr. Szigethy Lajos: Magyarok története II. rész. Helmár, Térkép a magyar történethez. Tanár: Sárkány.

Természetrajz, (Növénytan), heti 3 óra. Az őszi flóra kiválòbb képviselői. A növények külső tagoltsága. A biologiai és éllettani anyag megértésére szükséges chemiai ismeretek röviden. A növények szövet- és élettana Az osztályozás elvei. Linné rendszere és a természetes rendszer s ennek keretében a növények négy köre. Növénygyüjtés. Kk. Szterényi Hugò: Növénytan a IV. osztály számára. Tanár: Plenczner.

Algebra, heti 3 óra. Bevezetés az algebrába. Összeadás és kivonás egész számokkal. A negativ szám. A positiv és negativ számok összeadása, kivonása és sokszorozása. A hatvány. A több tagúak négyzete és köbe; közönséges számok négyzetének és köbének kiszámitása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó tételek. Legnagyobb közösosztó. Legkisebb közös többszörös. Elsőfoku egyenlet egy ismeretlennel. Kk. Kőnig-Beke „Algebra". Tanár: Neumann.

Mértani rajz, heti 2 óra Planimetriai szerkesztések. A kör, ellipsis, parabola és hyperbola tulajdonságai, szerkesztése. Sikdiszitmények, stylizált levelek és virágok rajzolása és festése. Kk. Horti H. Rajz. geometria IV. rész. Tanár: Sziráczky.

Egyházi ének, heti 1 óra. Ugy mint a III-ban.

V. osztály.

Vallás, heti 2 óra. A biblia könyveinek rendszeres ismertetése. Eszméinek hit- és erkölcstani fejtegetése, összehasonlitása

megfelelő szemelvények alapján. Kiválóbb szakaszainak olvastatása és megbeszélése. Ének, ima. Kk. Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés. II. kiadás. Károlyi: Szent-Biblia. Tanár: Melis.

Magyar, heti 3 óra. Szerkesztéstan. Történetirás, szónoklat, értekezés, leirás, levél-tárgyalása megfelelő olvasmányokkal. A ballada és románcz elmélete, Arany s egyéb irók idevágó müvei alapján. Balladák méltatása és emlékelése. Havonként irásbeli dolgozat. Kk. Riedl: Rhetorika és Greguss-Beőthy: Magyar balladák. Tanár: Wünschendorfer.

Latin, heti 6 óra. Kk. Dr. Geréb József: Cicero védőbeszéde A. Lic. Archias ügyében. Dr. Kont Ignác: M. T. Cic. De imperio Cnaei Pompei. Dr. Csengeri János: Szemelvények Ovidiusból. Dr. Schmidt Márton: Római régiségek. Végzett anyag: Cic. De imp. Cn. Pomp. csekély kihagyással és Cic. Pro Archiá-ból fontosabb részletek. — E két beszéd olvasásával kapcsolatban a beszédek története, méltatása; Ciceró élete, művei, a régiségtanból a római államszervezet, állami hivatalok. — Ovidiusból: A költő önéletrajza. Orpheus és Eurydice. Midas. Róma alapitása. Remus halála. Gabii elfoglalása. A Fabiusok veszte. Ujév napja. Janus. Feralia. Caristia. Terminalia. E költemények elemzésével s forditásával kapcsolatban Ovidius élete, müvei; a régiségtanból alkalomszerüen választott magánrégiségek; a verstanból a hexameter, pentameter és distichon. Havonként 2 iskolai dolgozat. Tanár: Saskó.

Görög, heti 5 óra. Az attikai nyelvjárás alaktana a „mi" végü igékig. Az alaktan begyakorlása megfelelő görög-magyar és magyar-görög gyakorlatok, erkölcsi mondások és mesék alapján. Havonként két iskolai dolgozat. Kk. Dr. Szamosi János: Görög nyelvtan és Görög olvasókönyv. Tanár: Mocskonyi.

Német, heti 3 óra. Prózai olvasmányok forditása és elemzése. Heine, Lenau, Goethe kisebb költeményeinek forditása, részben emlékelve. Stilusgyakorlatok németre forditása. Beszédgyakorlatok. A nyelvtani anyag folytonos ismétlése. Kéthetenként iskolai irásbeli dolgozat. Kk. Albrecht: Olvasókönyv. Tanár: Wünschendorfer.

Történelem, heti 3 óra. Az ókor története: a keleti népek, a görögök, a macedon kor, a rómaiak 476-ig Kr. u., külö-

nös tekintettel a miveltségi viszonyokra. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet I. rész. Helmár iskolai atlasza az ókorhoz. Tanár: Sárkány.

Mennyiségtan, heti 3 óra. a) Algebra: Elsőfoku egyenletrendszer két és több ismeretlennel. Négyzetgyök s a másodfoku egyenlet. Köbgyök. b) Geometria: Az egyenesek fekvése a sikban, sik idomok egybevágása, hasonlósága és területe. A végzett tananyag köréből megfelelő számu házi feladat s havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Kőnig—Dr. Beke: „Algebra“ és Dr. Lutter-Eberling „Geometria“. Tanár: Hraskó.

Természetrajz, (Állattan) heti 3 óra. Általános állattan. Az állati szervek és szervrendszerek leirása. A hét állattörzs és főbb osztályaik illetőleg rendjeik leirása, kiváló tekintettel a Magyarországon élő közönségesebb s fontosabb fajokra s földrajzi elterjedésükre. Kk. Szterényi Hugó: Állattan az V. osztály számára. Tanár: Plenczner.

Görögpótló magyar, heti 3 óra. Görög és magyar epikai költészet: Ilias, Odyssea, Poraiból megéledett Phőnix, Buda halála. Görög és magyar történetirás: Herodotos, Heltai, Bethlen, Kemény, Cserei, Apor. Kk. Kempf „Homeros Iliása és Odysseája“; Geréb „Szemelvények Herodotosból“; Badics „Magyar irod. olvasókönyv I. r.“ Tanár: Udvardy.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. Szines sikdiszitmények rajzolása nagyméretü fali lapminták után. Egyszerü stereometriai testeknek szemlélet alapján való rajzolása árnyékolással is. Tanár: Sziráczky.

VI. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Az egyház története megalakulásától napjainkig. Tekintettel a tan, istentisztelet és alkotmány fejlődésére. Egyes kiváló alakok, különösen az uj-kor nevezetesebb áramlatainak ismertetése és méltatása. Ének, ima. Kk. Bereczky: A keresztény egyház története. Tanár: Melis.

Magyar, heti 3 óra. Széptani alapfogalmak. Verstan. Lirai, epikai és drámai műfajok tüzetes tárgyalása olvasmányok alapján. Shakespeare: Julius Caesarjának olvasása és beható ismertetése. Havonként irásbeli dolgozat. Kk. Riedl: Poetika és Shakespeare: Julius Caesar. Tanár: Wünschendorfer.

Latin, heti 5 óra. Végzett anyag: Aeneis: I. 1—179, 223—296, 494—519, 561—630. II. 1—270. III. 209—235, 568—582, 655—583. IV. 584—629. sorok. — Livius XXI. könyvéből 1—15. cap. A tárgyalt irók életrajza és müködésük részletes jellemzése. Történeti, tárgyi, poetikai, nyelvi magyarázat. — Régiségtanból: hadügy és magánrégiségek. A stilusgyakorlatokból Vergilius élete és müvei latinra forditva. Havonként 1 irásbeli dolgozat: felváltva latinra és magyarra forditás. Kk. Pirchala: Verg. Aeneidos libri XII. I. rész. Bartal-Malmosi: T. Livii a. u. c. XXI—XXII. Dr. Schmidt Márton: Római régiségek. Szabó-Kalmár-Wirth: Latin stilusgyakorlatok Livius és Vergiliushoz. Tanár: dr. Nemes.

Görög, heti 5 óra. Nyelvtan. Az ötödik osztály tananyagának átismétlése után a „mi“ végü igék; a mondattan legfontosabb részei az olvasmánnyal kapcsolatban. Olvasmány: Nagyobb össze függő szemelvények Xenophonból. Könnyebb lirai szemelvények. 23 aesopusi mese. Xenophonból: Socrates hatása az ifjuságra 11 c. Nemes életcél. 10 c. A barátság becse. 2 c. Munka nem szégyen. 4 c. A politikai pálya kellékei 5 c. Tyrtaiois-, Theognis-, Simonides- és Anakreonból szemelvények. Kéthetenkint forditás magyarból görögre. Kk. Szamosi János. Görög nyelv- és mondattan. Szamosi János Görög olvasókönyv. Dr. Geréb József Herodotos, Xenophon és Platon irataiból szemelvények. Dr. Keczer Géza: Anthologia lyrica Graeca. Tanár: Kutlik.

Német nyelv, heti 3 óra. Der Seiler von Fürfeld. Wilhelm Tell. Das Wunderkastchen. Balladák: Der Taucher. Erlkönig. Die Bürgschaft. Der Ring des Polykrates. Der Schatzgäber. Der Fischer, Die Wallfahrt nach Kevlaar, Des Sängers Fluch. Két ballada könyv nélkül. A német mondattan főbb vonásaiban. Verstan. Kéthetenkint egy iskolai dolgozat. Tanár: Lang.

Történelem, heti 3 óra. A középkor és ujkor története 1648-ig: kelet és nyugot szervezkedése a nyugot-római birodalom bukása után, a pápaság és császárság küzdelmei, a keresztes háboruk kora, a miveltség fejlődése, az egyház egységének felbom-

lása s a korlátlan kir. hatalom, a nagy felfedezések s a renaissance, a reformáczió és ellenreformáczió, a 30 éves háboru; különös figyelemmel Magyarországnak a világeseményekkel való összefüggésére. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet, II. rész. Helmár atlasza a középkorhoz. Tanár: Sárkány.

Mennyiségtan, heti 4 òra. a) Algebra: A hatványozás általánositása. Briggs-féle logarithmusok és alkalmazásuk. Az arithmetikai és véges geometriai sor. b) Geometria: A kör. Goniometria, trigonometria. Kk. Kőnig-Beke: Algebra. Lutter-Eberling. „Geometria" és Polikeit: Logarithmusok. Tanár: Neumann.

Természetrajz, (Áványtan és chemia) heti 3 óra. Chemiai és ásványtani alapfogalmak. A már szerzett chemiai ismeretek kibővitése. Elem, vegyület, elegy, keverék; bázis, sav és só fogalma; mesterségesen előállitott sók, gyakorlati értékük. Chemiai átalakulások. Kristályrendszerek. Ásványrendszer. Legfontosabb ásványok leirása s ezekkel kapcsolatosan az egyszerü és összetett kőzetek leírása. A Geológia alapfogalmai. Kk. Dr. Hankó-Melczer: Ásványtan és chémia Szterényi: Kristályminták. Tanár: Plenczner.

Görögpótló magyar, heti 3 óra. Szemelvények a görög lyrikusokból és a magyar klasszikusokból. A görög dráma története és elmélete. Sophokles Antigonéja és Euripides aulisi Iphigeniája részletesen tárgyalva. Kk. Badics Ferencz: Magyar irod. olvasmányok a VI. o. számára. Sophokles-Csiky: Antigone és Euripides-Radó: Iphigénia Aulisban. Tanár: Dr. Nemes.

Görögpòtló rajz, heti 2 óra. Testcsoportok és egyszerűbb használati tárgyak rajzolása czeruza, szénkréta, és festékkel. Reliefek rajzolása. Tanár: Sziráczky.

VII. osztály.

Vallás, heti 2 óra. A prot. egyház története megalakulásától napjainkig. Főbb szereplő alakok jellemzése nemzeti és vallási szempontból. Törvények, kir. rendeletek ismertetése és méltatása. Ének, ima. Kk. Bereczky: A magyar protestáns egyház története. Tanár: Melis.

Magyar, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom története Kisfaludy Károlyig. Szemelvények a jelesebb irókból. Havonként házi vagy iskolai dolgozat. Kk. Beöthy: Irodalomtörténet I. k. Tanár: Udvardy.

Latin nyelv, heti 5 óra. Sallustius de Coniuratione Catilinae, Cicero oratió I. és IV. in Catilinam. Vergilius Aeneis VI. éneke. A tárgyalt irók életrajza és munkái. Régiségtan. A nyelvtan ismétlése. Kéthetenként egy iskolai irásbeli dolgozat. Tanár: Lang.

Görög, heti 5 óra. Hom. Od. I. III. IV. V. VI. VII. IX. énekből szemelvények. Herodotosból: Kroisos és Solon. Perzsa szokások. Egyiptomi szokások. Sesostris. Cheopsz piramisa. Amasis egyiptomi király. A görög pròza és történetirás fejlődése. Havonként két iskolai dolgozat, felváltva görögből magyarra és magyarból görögre. Kk. Dr. Csengeri János: Szemelvények az Odysseiából. Dr. Geréb József. Szemelvények Xenophon, Herodotos és Platònból. Tanár: Kutlik.

Német, heti 8 óra. A német irodalom ismertetése a reformációig. Tellből: I. felvonás egészen, a II., III. és IV. felvonásból szemelvények. Havonként 1—2 dolgozat magyarból forditva. Kk. Heinrich „Német tan- és olvasókönyvének III. r.", Schiller „Wilhelm Tell" s Endrei „Stilus gyakorlatok". Tanár: Udvardy.

Történelem, heti 3 óra. Az ujkor története 1648-tól a jelenkorig, u. m. a korlátlan monarchia fénykora, a felvilágosodás kora, a franczia köztársaság és császárság s az alkotmányosságért folyó nemzeti küzdelmek kora; folyton figyelemmel Magyarországnak a világeseményekkel való összefüggésére; ezután Európa és Amerika államainak jelenkori földrajzi, közgazdasági, népességi, miveltségi s alkotmányos ismertetése. Kk. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet, III. rész. Helmár atlasza az ujkorhoz. Tanár: Sárkány.

Mennyiségtan, heti 3 óra. a) Algebra. A kamatos kamatszámitás alapképlete. Decursiv és anticipativ kamatozás. Évi betét és járadékszámitás. A kölcsönök törlesztése (amortisatio). A végtelen geometriai haladvány kapcsolatban a szokásos tizedes törtekkel. A másodfokú egyenletek elmélete. A másodfoku függvény szélső értékei. b) Geometria: A stereometria bevezető tételei. A szabályos testek. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb leirása, felszin és volumen-számitása. Az algebra és geometria kapcsolata.

A végzett tananyag köréből megfelelő számu házi feladat s havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Kőnig-Dr. Beke: „Algebra". Dr. Lutter-Eberling: „Geometria" és Dr. Polikeit: „Logarithmusok. Tanár: Hraskó.

Természettan, heti 4 óra. A szilárd- cseppfolyós és légnemü testek mechanikája. Akustika. Optika. Kk. Fehér-Szekeres: „Kisérleti természettan". Tanár: Hraskó.

Görögpótló magyar, heti 3 óra. Thukydides és Demosthenes, kapcsolatos olvasmányokkal magyar történetirókból és szónokokból. A görög irodalom korszakai és főképviselői. Kk. Schill Salamon: Görög irodalom történet. Szilasi Móric: Szemelvények Thukydidesből. Jancsó Benedek: Magyar irodalmi olvasmányok. Dr. Földi József: Demosthenes válogatott beszédei. Tanár: Mocskonyi.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. Építészeti részletek, gyümölcs utánzatok rajzolása és festése fösz minták után. Tanár: Sziráczky.

VIII. osztály.

Vallás, heti 2 óra. Protestáns hit- és erkölcstan tárgyalása tekintettel a bibliára és az életre. Ének, ima. Kk. Banesó: Keresztény hit- és erkölcstan. Tanár: Melis.

Magyar, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom Kisfaludy Károlytól. A legjellemzőbb alkotások beható elemzésével az irò és a kor megvilágitása Havonként egy irásbeli dolgozat. Kk. Beöthy Irodalomtörténete. Tanár: dr. Nemes.

Latin, heti 4 óra. Végzett anyag: Horatius Carm. I. 1, 2, 14, 22. II. 3, 14. III. 1, 30. Epodon 1. Sat. I. 9. Ars poetika. Cicero: De off. 1—11. cap. Tacitus: Annaleseiből: XIV. 3. 4. 7—10; XV. 33—35. cap. A forditással kapcsolatban tárgyi, esztetikai, mondattani, metrikai elemzés. Régiségtanból a hadügyi és a magánrégiségek. A római irodalom jelesei. Havonként 2 irásbeli dolgozat: forditás felváltva latinból és magyarból. A stilusgyakorlatokból Horatius élete és müvei. Kk. Wirth Gyula: Szemelvények

Horatius müveiből. Csengeri: Cicero De off. Schmidt Attila: Szemelvények Tacitus Annaleseiből. Cserép: Római régiségek. Cserny-Dávid: Latin stilusgyakorlatok III. Tanár: dr. Nemes.

Görög, heti 4 óra. Homeros Iliásából III. 1—420, VIII. 1—322, XXII. 1—305. Szemelvények Platon Apologiájából és Kritonból. A homerosi eposok és mondavilág s a görög bölcselet ismertetése. Havonként 2 iskolai dolgozat. Kk. Dr. Csengeri J. Homeros Iliása III. kiadás. Geréb József Görög prózai szemelvények Horedotos, Xenophon és Platon irataiból II. kiadás. Tanár: Liska.

Német nyelv, heti 3 óra. Goethe, Schiller, Das XIX. Jahrhundert, Die romantische Schule, Uhland, Grillparzer, Das junge Deutschland, Heine, Lenau. Wallensteins Tod ford. Havonként egy irásbeli dolgozat. Tanár: Lang.

Történelem, heti 3 óra. A magyar nemzet története 1867-ig, folytonos figyelemmel a világtörténelmi összeköttetésre; hazánk jelenkori közgazdasági, népességi s alkotmányos viszonyai. Kk. A magyar nemzet története s a mai magyar állam ismertetése, irta: Dr. Szigethy L. Tanár: Sárkány.

Mennyiségtan, heti 2 óra. a) Algebra: A kapcsolástan. A kéttaguak positiv, egész hatványai. Az algebra összefoglaló áttekintése. b) Geometria: A gömbháromszögtan cosinus tétele és alkalmazása a geografiai helyek meghatározására. A geometria összefoglaló áttekintése. Kk. Kőnig-Beke: „Algebra", Lutter-Eberling „Geometria" és Polikeit „Logarithmusok". Tanár: Neumann.

Természettan, heti 4 óra. A fénytanból az interferencia tünemények, a kettős törés és polarisació. Calorika. A mágnesség és elektromosság. A kosmografia elemei. Kk. Fehér-Szekeres. „Kisérleti természettan". Tanár: Hraskò.

Bölcsészet, heti 3 óra A lelki élet jelenségeinek és a helyes gondolkodás feltételeinek magyarázata és megbeszélése. Kk. Szitnyai Elek: Lélektan és Logika. Tanár: dr. Nemes.

Görögpótló magyar, heti 2 óra. A görög bölcsészet fejlődése Aristotelesig. Platonból: Apologia, Kriton, Politeia. Aristótelestől a Nikomachosi ethikából részletek. A görög müvészet remekeinek ismertetése. Kk. Alexander Bernát: Platon és Aristo-

teles. Schill Salamon: Görög irodalomtörténet. Zsámboky Gyula: A görög müvészet kiválóbb alkotásainak ismertetése. Tanár: Melis.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. Folytatólag rajzolás fösz minták után, utóbb edények rajzolása különféle modorban. Tanár: Sziráczky.

b) Rendkivüli tantárgyak.

Egészségtan, heti 2 órában. Dr. Fodor József előadásai nyomán az önként vállalkozó VII. és VIII. osztálybeli tanulóknak. A fertőző betegségek. Talaj. Lakás. Fütés, világitás, szellőzés. A viz. Lakások és iskolák egészségtana. Tanár: Dr. Takács Izsó.

Francia nyelv, heti 2 óra. A főnevek deklinációja. A melléknév. A számnév és névmás. Az avoir és être segédigék ragozása. A rendes ragozásu igék. Forditás franciából magyarra és magyarból franciára. A haladòk a rendhagyó igéket vették és forditották franciából magyarra és magyarról franciára. Kk. Bartos-Chovancsák: Francia nyelv- és olvasókönyv. A tanfolyamon részt vettek:

Bednár Lajos	VIII. o. t.	haladó	Németh Lukács	VIII. o. t.	haladó
Braun Márton	VI. o. t.	kezdő	Opauszky János	VIII. o. t.	kezdő
Esztergály Gyula	VI. o. t.	haladó	Sneider Pál	VII. o. t.	haladó
Keszt Zoltán	VI. o. t.	kezdő	Temesváry Lajos	VII. o. t.	kezdő
Kis Gábor	VI. o. t.	„	Temesváry Pál	VII. o. t.	„
Kuthy Elek	VII. o. t.	haladó	Welker Frigyes	VII. o. t.	haladó
Némedy János	VI. o. t.	„	Welker Vilmos	III. o. t.	kezdő

Tanár: Kutlik.

Szabadkézi rajz. Szabadkézi rajzra heti 2 órában 15 tanuló járt. A kezdők stylizált levelek és virágok rajzolásában; az ügyesebbek egyszerübb tájképek rajzolásában gyakorolták magukat. Tanár: Sziráczky.

Gyorsirás, kezdők számára heti 1 órában. 20 tanuló tanulta a levelező gyorsirást a Gabelsberger-Markovics módszere szerint, Forrai Soma kézikönyve alapján. Évi tandij volt 8 korona.

A gyorsirókör járatott szaklapokat, rendezett háziversenyt. A tanulóknak az olvasás begyakorlása céljából a kör könyvtára könyveket bocsátott ki. Tanár: Saskó.

Vívás. A kardvivást szept. 30-tól decz. 20-ig heti 2 órában 16 tanuló gyakorolta. Ezen időre a tandij 20 koronát tett ki fejenként. Vivók nevei: Hellebranth Béla, Szántó Vilmos, Harsányi Dezső, Kerényi István, Szemző Imre, Tóth Béla, Karancsy István, Kiss József, Grimm János VIII. évesek; továbbá Major Kálmán, Temesváry Lajos, Temesváry Pál, Oláh István VII. évesek, Braun Márton, VI., Sulyok Endre III., Zilles János I. o. t.

c) Magyar stílfeladványok.

V. OSZTÁLY.

Tanár: Wünschendorfer.

1.) Milyen tanulságokat merithetünk hazánk történetéből? 2.) Kádár Kata (Jellemzés). 3.) Hogy irja le Tinódi Drégel elestét és Szondi halálát? 4.) Hunyady János és Zrinyi Miklós (Párhuzam). 5.) Arany balladáinak hősei. 6) Hogy töltöttem a karácsonyi szünidőt? (Levél). 7.) Mirabeau beszéde. 8.) A szarvasi főgimnázium épülete. (Leirás).

VI. OSZTÁLY.

Tanár: Wünschendorfer.

1.) Az önzetlen hazaszeretet milyen példáit mutatja a római történelem? 2.) A „Rab“ verstani sajátságai. 3.) A népköltészetről. 4.) Himnusz és Szózat (Párhuzam.) 5. Julius Caesár jelleme és szerepe a hasonnevü tragédiában. 6) Minden csak jelenés: min-

den az ég alatt mint a kis nefelejts, enyész (Berzsenyi). 7.) Miért szeretjük a virágokat? 8.) Brutus és Cassius (Shakespeare tragédiája alapján.

VII. OSZTÁLY.

Tanár: Udvardy:

Milyen szempontok vezetik a nyelvészt a nyelvrokonság kimutatásában? A halál csak a gonoszra és a gyávaszivüre rettenetes. Róma nem egy nap alatt épült. Zrinyiász époszi szerkezet tekintetében. Melyik nemesebb cél: a gazdagság vagy a müveltség? A kuruc költészet történeti háttere. Milyen tekintetben vitték előbbre a 18-ik századbeli költői iskolák az irodalmat? „Szivet cseréljen az, aki hazát cserél". Tompa.

VIII. OSZTÁLY.

Tanár: Dr. Nemes.

Kazinczy jelentősége irodalmunkban. A Bánk bán szerkezet szempontjából. Jósika regényei. Az erény oltalma, az okosság vezére legyen életünknek. Milyen köz- és magánviszonyok alakitották Petőfi költészetét? Nagy Lajos kora a Toldi Szerelme világában. Nil admirari. Szeresd hazádat és ne mondd!

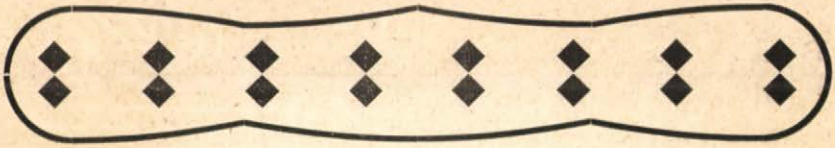

V.

A tanulók névsora, vallása és illetősége.

I. osztály.

(Osztálytanár: Sziráczky.)

Abonyi Pál izr. Tiszaföldvár, J-K-N Szolnokm. Ismétlő.
Behan István ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Bernáth Kálmán r. kath. Nagyszénás, Békésm.
Birman Jakab ág. h. ev. Torzsa, Bácsm.
Bodor Gábor gör. kel. Vekerd, Biharm.
Borgulya András ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Boros Pál „ „ „ „ „ Ismétlő.
Brachna Gyula „ „ „ „ „ Ismétlő.
Brachna János „ „ „ „ „
Buk Dezső izr. „ „
Czirbusz Endre ág. h. ev. Kondoros, „
Demcsák József „ „ „ Szarvas, „
Dispiter János „ „ „ Kondoros, „ Ismétlő.
Dolesch Béla r. kath. Szarvas, „

Donkó Lajos r. kath. Szarvas, Békésm.
Fabriczi Pál ág. h. ev. „ „
Fecske Pál „ „ „ „ „ Ismétlő.
Ferencz Ernő „ „ „ Mende, Pestm. Ismétlő.
Halász Imre izr. Békésszentandrás Békésm.
Haviár István ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Hettman Antal r. kath. Békésszentandrás, „
Horváth János ág. h. ev. Nagylak, Csanádm.
Imrey György r. kath. Szelevény, Szolnokm. Évk. kilépett.
Janurik György ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Kálló Gyula r. kath. „ „
Kecskés Árpád „ „ Békésszentandrás, „
Kiszely János ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Klenk József „ „ „ „ „
Kohn István izr. „ „
Kohúth Pál ág. h. ev. „ „
Kőnig András „ „ „ Kissemlak, Temesm.
Kuchta János „ „ „ Berencsfalu, Hontm.
Kulasák János „ „ „ Szarvas, Békésm.
Kürtösi József „ „ „ „ „
Kürtösi Ödön „ „ „ „ „
Láng Jenő r. kath. Nagyszénás, „
Liska János ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Litauszky János „ „ „ „ „
Lustyik Pál „ „ „ „ „
Medvegy István „ „ „ „ „
Melis Lajos „ „ „ „ „
Mészáros Loránt ref. „ „
Mikolay Tamás ág. h. ev. „ „
Mikus János „ „ „ „ „
Moravcsik Lajos „ „ „ „ „
Nagy István ref. Nagyszénás, „
Németh János r. kath Szarvas, „
Németh Pál „ „ „ „

J. Paulovits József ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Petric Miron gör. kel. Bozsur, Krassó-Szörénym.
Piacsek Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Podani János „ „ „ „ „
Polónyi Cyula „ „ „ „ „
Povázsay László „ „ „ Csernye, Veszprémm.
Pribelszky György „ „ Szarvas, Békésm.
Pribelszky Pál „ „ „ „ „
Rohoska Mátyás „ „ „ „ „
Salamon Béla izr. Békésszentandrás, „
Spät Imre „ Velencze, Fejérm.
Szakács Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Szivák Márton ref. „ „
Sztrehovszky Mihály ág. h. ev, Szarvas, Békésm.
Szekera János „ „ „ „ „
Tolnay István ref. „ „
Varga Ferencz ág. h. ev. „ „
Vostyjár Vincze „ „ „ „ „
Zilles János „ „ „ Gyoma, „
Zuberecz Sámuel „ „ „ Szarvas, „

Magántanulók:

Masznyik Dezső ág. h. ev. Gyorok, Aradm.
Podhradszky Sándor ág. h. ev. Tordas, Fejérm. Ismétlő.

Összesen: 70.

II. osztály.

(Osztálytanár: Liska.)

Balázs János ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Belopotoczky János ág. h. ev. Szarvas, Békésm, Ism. Év. k.

Bencsik György r. kath. Békésszentandrás, Békésm. Évk. k.
Bocskay János „ „ Szarvas, „
Borgulya György ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Csaják János „ „ „ Petrőcz, Bács-Bodrogm
Csicsely György „ „ „ Szarvas, Békésm.
Delhányi Zsiga „ „ „ „ „
Fehér József „ „ „ „ „
Finkelstein Vilmos, izr. „ „
Frcska Samu, ág. h. ev. „ „
Gabrínyi István „ „ „ Petrőcz, Bács-Bodrogm.
Galó Mihály „ „ „ Szarvas, Békésm.
Golián Béla „ „ „ „ „
Grexa András „ „ „ „ „
Guttmann Andor izr. Endrőd, Békésm.
Hajdu András ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Hanzó István „ „ „ „ „ Ismétlő.
Harsányi Kálmán „ „ „ Kondoros „
Hoffman Jakab „ „ „ Petrőcz, Bács-Bodrogm.
Honty Sándor „ „ „ Szarvas, Békésm.
Janovszky István „ „ „ „ „
Janurik János „ „ „ „ „
Kasnyik János „ „ „ „ „
Kéri Imre ref. Gyoma, „
Klein Jenő izr. Szarvas, „
Kobák Sándor r. kath. „ „
Kovács Pál ág. h. ev. „ „
Kőnig Jenő izr. Nagyvárad, Biharm.
Kriska Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Laudisz András Lajos ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Lengyel Béla r. kath. „ „
Marsal Andor ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Mayer Károly „ „ „ Sajkásszentiván, Bács-Bodm.
Medvegy György „ „ „ Szarvas, Békésm.
Mikolay Ernő „ „ „ „ „

Palkovics Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békésm. Ismétlő.
Palyó János „ „ „ „ „
Pokorny Lajos „ „ „ Nagylak, Csanádm.
Pollák Ignácz r. kath. Szarvas, Békésm.
Popják Nándor ág. h. ev. „ „
Pribelszky Pál „ „ „ „ „
Rajz Jenő r. kath. Orosháza „
Réthy Ferencz ág. h. ev. Szarvas, „
Ruzsicska György„ „ „ „ „
Sachs Gyula r. kath. „ „
Saguly Ernő ág. h. ev. Pitvaros, Csanádm.
Sárkány Pál „ „ „ Szarvas, Békésm. Ismétlő.
Schmidt Ádám „ „ „Sajkásszentiván, Bács-Bodrogm.
Schön György „ „ „ Káty, Bács-Bodrogm.
Simkovics Mihály„ „ „ Szarvas, Békésm.
Sirok János r. kath. „ „
Sterbecz József „ „ „ „
Szebegyinszky György ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Turek Elek r. kath. Puszta-Haraszt, Pestm., u. p. Vácz, [Pestm. Ismétlő.
Valastyán Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Valentinyi Jenő „ „ „ „ „
Velky Mihály „ „ „ „ „
Veres Béla „ „ „ „ „
Viczián Mátyás „ „ „ „ „ Ism. Évk. k.
Viszkok János „ „ „ Kondoros „
Vostyjár Soma „ „ „ Szarvas „
Wolfmann Sándor izr. Törökszentmiklós, J.-N.-K.-Sz.-m.
Zumpfe Ferencz r. kath. Élesd, Biharm.

Magántanulók:

Grimm Béla izr. Wien
Grimm Imre „ „

Összesen: 66.

III. osztály.

(Osztálytanár: Kutlik.)

Bagi Máté r. kath. Békésszentandrás, Békésm.
Bagi Vince „ „ „ „
Bakay Zoltán ág. h. ev. Nagyócsa, Zólyomm.
Bárány Dezső r. kath. Szarvas, Békésm.
Boros Pál ág. h. ev. „ „ Ismétlő.
Brózik Lajos „ „ „ „ „
Csordás László gör. kel. Vekerd, Biharm.
Dietrich Miklós ág. h. ev. Bácsfeketehegy, Bácsm.
Faragó Károly ref. Gyoma, Békésm.
Garay Iván ág. hitv. ev. Petrőc, Bácsm.
Grosz Jenő izr. Szarvas, Békésm.
Groszmann Lajos ág. h. ev. Ujverbász, Bácsm.
Gyányi Cyula ref. Dévaványa, J.-N.-K.-Szolnokm.
Heib András ág. h. ev. Óverbász, Bácsm.
Holub János „ „ „ Szarvas, Békésm.
Horcsák Lajos „ „ „ Péteri, Pestm.
Janurik Mátyás „ „ „ Szarvas, Békésm.
Klein László izr. Öcsöd, „
Konrád János r. kath. Szarvas, „
Kopcsok György ág. h. ev. Petrőc, Bácsm.
Kovács Endre „ „ „ Orosháza, Békésm.
Kovács György „ „ „ Szarvas, „
Krenyicky János r. kath. „ „
Kudlák Mihály ág. h. ev. „ „
Kvasz István „ „ „ Kölpény, Bácsm.
Lehocky István ref. Szarvas, Békésm.
Lestyán György ág. hitv. ev. „ „
Lévay Ferenc r. kath. „ „
Medvegy Mihály ág. h. ev. „ „
Mészáros Emil ref. „ „

Mikolay István ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Mikolay János „ „ „ „ „
Moldoványi Géza r. kath. Csorvás „
Nádházy János ág. h. ev. Szarvas, „
Németh András r. kath. Békésszenlandrás „
Péczely Béla „ „ Szarvas, „
Piliszky János ág. h. ev. „ „
Póhl Jenő „ „ „ „ „
Práznovszky Dezső r. kath. Szentes, Csongrádm. Ism.
Reich Sándor izr. Szarvas, Békésm.
Sárkány Barnabás ág. h. ev. Topolya, Bácsm.
Scholtz László „ „ „ Szarvas, Békésm.
Sterba Lajos „ „ „ Torontálerzsébetlak, T.-m.
Szécsi András r. kath. Békésszentandrás, Békésm.
Szécsi János „ „ „ „
Szigethy Kálmán ref. Békéssámson „
Szilágyi József „ Szarvas „
Szokolay Sándor ág. h. ev. Tótkomlós „
Sűsz István izr. Tótkomlós „
Sulyok Endre ág. h. ev. Orosháza „
Thury Sándor „ „ „ Szarvas „
Valentinyi István „ „ „ „ „
Varga Lajos ref. „ „
Welker Vilmos ág. h. ev. Bácsfeketehegy, Bácsm.

Összesen: 54.

IV. osztály.

(Osztálytanár: Plenczner.

Antal Pál ág. h. ev. Tótkomlós, Békésm. Ismétlő.
Balga István r. kath. Tiszaföldvár, J.-N.-K-Szolnokm.

Behán Sámuel ág. h. ev. Szarvas, Békésm. Kilépett.
Brózik Gyula „ „ „ Budapest, Pestm.
Brusznyiczky Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Buk Sándor izr. „ „
Chován József ág. h. ev. Ambrózfalva, Csanádm. Kilép.
Császár Mihály „ „ „ Pinczéd, Bács-Bodrogm.
Csuthy Gyula ref. Szarvas, Békésm.
Czakó Béla „ Kunágota, Csanádm.
Czakó József „ „ „
Dankó János ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Deim János r. kath. „ „
Demeter Pál ág. h. ev. „ „
Dósa Andor r. kath. „ „
Fejér Imre r. kath. Kondoros „
Ferencz József ág. h. ev. Mende, Pestm.
Frcska Béla „ „ „ Szarvas, Békésm.
Illyés Lajos ref. „ „
Inczédy Gábor ág. h. ev. Budapest, Pestm.
Jánovszky János „ „ „ Szarvas, Békésm.
Janurik János ág. h. ev. „ „
Kálló Ferencz r. kath. „ „
Kerényi Zoltán izr. „ „
Lehoczki István ág. h. ev. Tótkomlós „
Liska Mihály „ „ „ Szarvas, „
Marsal Ferencz „ „ „ „ „
Mikolay Pál „ „ „ „ „
Moskovits Andor izr. Pazdics, Zemplénm.
Petricz József g. kel. Szuszány, Krassó-Szörénym.
Rácz Mihály ág. h. ev. Kondoros, Békésm.
Rapos Tibor „ „ „ Mezőhegyes, Csanádm.
Rohály Mihály „ „ „ Szarvas, Békésm.
Salzmann Sándor izr. „ „
Stefánik Kázmér ág. h. ev. Kosariszkó, Nyitram.
Szarka István „ „ „ Szarvas, Békésm.

Szekera János ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Szlovák Kálmán „ „ „ „ „
Trizna Jenő „ „ „ „ „
Turek Béla r. kath. Haraszt puszta, Pestm.
Wéber István „ „ Szarvas, Békésm.
Zielbauer József „ „ Elek, Aradm.

Összesen: 42.

V. osztály.

(Osztálytanár: Saskó.)

Ágoston Gyula r. kath. Tápiószentmárton, Pestm.
Bakay Jenő ág. h. ev. Nagyócsa, Zólyomm.
Balla Pál ref. Szarvas, Békésm.
Bárány Béla r. kath. „ „
Burger Jenő „ „ Mezőkeresztes, Biharm.
Cimrák János ág. h. ev. Szielnicz, Liptóm. Évk. kilépett.
Czinkotszky Kálmán ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Czinkotszky Pál „ „ „ „ „
Danecz Kornél gör. kel. Szászkabánya, Krassó-Szörénym.
Dankó Károly ág. h. ev. Petrőcz, Bács-Bodrogm.
Egyed Béla ág. h. ev. Tápiószele, Pestm.
Hegedüs Lajos r. kath. Szarvas, Békésm. Évk. kilépett.
Himmelsbach Gyula r. kath. Kuczora, Bács-Bodrogm.
Juhász László ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Komlovszky Ferencz „ „ „ „ „
Krajcsovics János „ „ „ „ „
Krausz István izr. Tápióbicske, Pestm.
Kriván József r. kath. Csanádpalota, Csanádm.
Linkess Gusztáv „ „ M. Besnyőkolostor Pestm.
Liuba Pál gör. kel. Majdán, Krassó-Szörénym.

Maitz Jenő ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Melis Mátyás „ „ „ „ „
Melis Mihály „ „ „ „ „
Messzik Béla „ „ „ Kiskér, Bács-Bodrogm.
Molnár László r. kath. Békésszentadrás, Békésm.
Nippold János ág. h. ev. Sajkásszentiván, Bács-Bodrogm.
Pajtás Gyula „ „ „ Nagylak, Csanádmegye
Petric Sámson gör. kel. Szuszány, Krassó-Szörénym.
Plentri Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Rácz Sándor ref. Túrkeve, J-N-K-Szolnokm
Reisman Imre izr. Szarvas, Békésm.
Steuer Miklós „ Öcsöd, „
Szabó János r. kath. Tápiószentmárton, Pestm.
Szemző Pál izr. Szarvas, Békésm.
Szokolay Pál ág. h. ev. Tótkomlós, Békésm.
Szuchovszky Gyula „ „ „ Káva Pestm.
Tepliczky János „ „ „ Szarvas, Békésm.
Thury György „ „ „ „ „
Törő Géza ref. „ „
Vig Sándor izr. Öcsöd, „
Wolf Gyula ág. h. ev. P. Bozitó, Torontálm.

Összesen: 41.

VI. osztály.

(Osztálytanár: Wünschendorfer.)

Blum József izr. Nagy-Körű, J-N-K Szolnokm.
Boros Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Braun Márton izr. Breznóbánya, Zólyomm.
Brusznyitzky Mihály ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Dimény Gyula unit. Szarvas, Békésm.

Egyed Imre ág. h. ev. Tápiószele, Pestm
Esztergály Gyula „ „ „ Budapest, Pestm.
Gazsó Pál „ „ „ Mezőberény Békésm.
Grexa Pál „ „ „ Szarvas Békésm. Ismétlő.
Gulyás Ferencz ref. Nagymajlát, Csanádm.
Gutwein János ág. h. ev. B. Feketehegy, Bács-Bodrogm.
Győrffy Kálmán ref. Túrkeve, J-N-K Szolnokm.
Hageter Gusztáv ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Hanzus János r. kath. „ „
Kanya János ág. h. ev. Petrőcz, Bács-Bodrogm.
Kapus Lajos ref. Szarvas, Békésm.
Kemény Gábor izr. Öcsöd, Békésm.
Kiss Balázs r. kath. Szarvas, „
Kiss Gábor ág. h. ev. Óverbász, Bács-Bodrogm.
Laukó Pál „ „ „ Szarvas, Békésm.
Margócsy Géza „ „ „ „ „
Mészáros Jenő ref. „ „
Mihály László „ Túrkeve, J-N-K-Szolnokm.
Némedy János ág. h. ev. Aszód, Pestm,
Neumann István „ „ „ Szarvas, Békésm.
Péczely Aladár r. kath. „ „
Pesti Lajos „ „ „ „
Reismann Jenő izr. „ „ Ismétlő.
Ruisz István r. kath Kisbér, Komáromm.
Salacz József „ „ Szarvas, Békésm.
Sallai Sándor ref. Túrkeve, J-N-K-Szolnokm.
Salzmann Aladár izr. Szarvas, Békésm.
Sass Ferencz ág. h ev. Orosháza, „
Simon Béla r. kath. Szarvas, „
Szabó Márton ág. h. ev. Orosháza, „
Szabó Sándor ref. Öcsöd, „
Szántó János ág. h. ev. Pancsova, Torontálm.
Szuchovszky Lajos „ „ „ Káva, Pestm.
Török Lajos r. kath. Tótkomlós, Békésm.

Újhelyi Mihály izr. Tótkomlós, Békésm.
Varga Jenő ref. Gádoros, „

Magántanuló:

Zseltvay István gör. kath. Keselymező, Máramarosm.

Összesen: 42.

VII. osztály.

(Osztálytanár: Udvardy.)

Ábrahám János ref. Turkeve, J.-N.-K.-Szolnokm.
Bieber János ág. h. ev. Szeghegy, Bács-Bodrogm. Évköz. [kilépett és magántanuló lett.
Czinkotszky Jenő ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Deim Sándor r. kath. „ „
Diel Ede „ „ Endremajor, Torontálm.
Diel Pál „ „ „ „
Dudok Márton ág. h ev. Tápiószentmárton, Pestm.
Faranov Sándor gör. kel. Emiliamajor, Torontálm.
Finkelstein Zoltán izr. Szarvas, Békésm.
Illyés István ref. „ „
Jankó Gergely ág. h. ev. Orosháza „
Kalmár Jenő izr. Szarvas „
Karl Ferencz r. kath. Aradszentmárton, Aradm.
Kárpáti Sándor ág. h. ev. Máramarossziget, Máramarosm.
Keszt Zoltán izr. Szarvas, Békésm.
Klein István „ Békesszentandrás, Békésm.
Korell Vilmos ág. h. ev. Kölpény, Bács-Bodrogm.
Kuthy Elek „ „ „ Szeged, Csanádm.
Leichter Aladár izr. Tiszapüspöki, J.-N.-K.-Szolnokm.
Magyar Zoltán ref. Szarvas, Békésm.
Major Kálmán ág. h. ev. Budapest. Ismétlő.

Mikus Mihály „ „ „ Szarvas, Békésm. Évk. kilépett.
Moravcsik Dezső „ „ „ „
Német Károly r. kath. Jászberény, J.-N.-K.-Szolnokm.
Oláh István ref. Szarvas, Békésm.
Ország Nándor izr. Kondoros, Békésm.
Paulik Béla r. kath. Mezőhegyes, Csanádm.
Páll János „ „ Szarvas, Békésm.
Pokorny Béla ág. h. ev. Nagylak, Csanádm.
Ponyiczky Pál „ „ „ Temesbuttyin. Temesm.
Rátskay Vilmos r. kath. Orávka. Árvam. Évk. kilépett.
Sárkány András ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Sárkány Mihály „ „ „ „ „
Schmitt Ernő ág. h. ev. Ujverbász, Bács-Bodrogm.
Schneider Pál „ „ „ „ „
Sikos József ág. h. ev. Nagyalásony, Veszprém.
Simkovics Pál„ „ „ Szarvas, Békésm.
Szántó Róbert ref. Pancsova, Torontálm.
Szvoboda Ferencz r. kath. Csépa, J.-N.-K.-Szolnokm.
Takács Gyula „ „ Szarvas, Békésm.
Temesváry Lajos „ „ Magyarbánhegyes, Csanádm.
Temesváry Pál „ „ „ „
Urbán Lajos „ „ Szolnok, J.-N.-K.-Szolnokm.
Zatkalik Ferenc ág. h. ev. Bánk, Nógrádm.

Magántanulók:

Lelbach Oszkár ág. h. ev. Cservenka, Bács-Bodrogm.
Schwartz Fülöp ág. h. ev. Ujverbász, „

Összesen: 46.

VIII. osztály.

(Osztálytanár: dr. Nemes.)

Altmann Ignácz izr. Szeghalom, Békésm.

Babarczy Imre r. kath. Szolnok, J.-N.-K.-Szolnokm.
Bednár Lajos „ „ Bajmok, Bácsm.
Blay Gusztáv „ „ Szolnok, J.-N.-K.-Szolnokm.
Bosnyák Károly „ „ Tótmegyer, Nyitram.
Bukovinszky László ág. h. ev. Kondoros, Békésm.
Fekete Sándor ág. h. ev. Makó, Csanádm.
Finkelstein Albin izr. Szarvas, Békésm.
Gajewszky Dezső r. kath. „ „
Grimm János izr. Savanyukut, Sopronm.
Harsányi Dezső ág. h. ev. Kondoros, Békésm.
Hellebranth Béla „ „ „ Pádé, Torontálm.
Holub György „ „ „ Szarvas, Békésm.
Horváth Ákos r. kath. Glogovác, Aradm.
Kamarás László r. kath. Bácsalmás
Karancsy István ref. Szarvas, Békésm.
Kegyes Zsigmond „ Mezőtur, J.-N.-K.-Szolnokm.
Kerényi István izr. Szarvas, Békésm.
Kiss József ág. h. ev. Óverbász, Bácsm.
Kovaltsik József ág. h. ev. Orosháza, Békésm. Évk. megh.
Krausz Antal izr. Tápióbicske Pestm.
Krcsmárik Gyula ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Lucskay Béla r. kath. Cibakháza, J.-N.-K.-Szolnokm.
Mogyorós István ref. Tulka, Biharm.
Németh Lukács ref. Gyoma, Békésm.
Opauszky János ág. h. ev. Szarvas, „
Placskó Samu „ „ „ „ „
Pribék Kálmán r. kath. Temesbuttyin
Sarlay Aladár ág. h. ev. Öcsöd, Békésm.
Schrötter Henrik izr. Szarvas, Békésm.
Sefcsik Richárd r. kath. Ujverbász, Bácsm.
Stern Jenő izr. Mezőberény, Békésm.
Szántó Frigyes Vilmos ág. h. ev. Belényes, Biharm.
Szarvassy Imre r. kath. Gyula, Békésm.
Szeitz Henrik r. kath. Csonoplya, Torontálm.

Szekera Pál ág. h. ev. Szarvas, Békésm.
Szemző Imre izr. „ „
Szollár Pál ág. h. ev. Nagyszénás „
Tóth Béla ref. Szeghalom „
Trstyánszky Gábor r. kath. Szarvas „
Welker Frigyes ág. h. ev. Bács-Feketehegy.
Zgúth László „ „ „ Mosóc, Turócm.

Magántanulók:

Bicskey Mihály r. kath. Öcsöd, Békésm.
Jurcsik István „ „ Nagyszénás, „
Lelbach Ádám ág. h. ev. Cservenka, Bácsm.
Zseltvay János gör. kath. Keselymező, Máramarosm.

Összesen: 46.

Jegyzet. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatokat az értesitő végén közöljük.

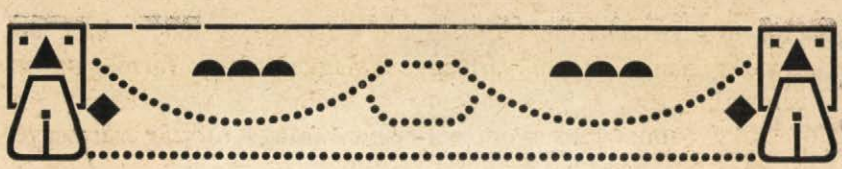

VI.

Könyv- és szertárak évi gyarapodása.

A) Főgimnáziumi könyvtár.

Alexander Bernát: Müvészet, a müvészet értékéről, a müvészeti nevelésről. 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
D'Amicis: Furio. 1 mü, 1 kötet, 1 darab.
Andrássy Gyula gróf: Zrinyi Miklós a költő. 1 mü. 1 k. 1 db.
Bajza József munkái. 1 mü, 1 k. 1 db.
Balkányi Kálmán: Garibaldi. 1 mü, 1 k. 1 db.
Balogh Jenő: Nyomor és büntettek. 1 mü. 1 k. 1 db.
Barcsa János dr.: A tiszántuli ev. ref. egyházkerület történelme. I—III. k. 1 mü, 3 k. 3 db.
Barilli Giulio: Dodero kapitány. 1 mü, 1 k. 1 db.
Benkő Kálmán: Magyar szinvilág. 1 mü, 1 k. 1 db.
Beöthy László: Goldbach és Comp. 1 mü, 1 k. 1 db.
Berczik Árpád: A pozsonyi diéta. 1 mü, 1 k. 1 db.
Berkes Sándor dr.: Jelentés Békésvármegye Közkórházának 1907. évi müködéséről. 1 mü, 1 k. 1 db.
Berzeviczy Albert: Beatrix királyné. (Magyar Tört. Életr. XXIV). 1 mü, 1 k. 1 db.

Boccaccio: Decameron, ford Bokor József dr. 1 mü, 1 k. 1 db.
Borovszky Samu: Győr vármegye (Magyarország vármegyéi és városai). 1 mü, 1 k. 1 db.
Borovszky Samu: Esztergom vármegye. (Magyarország vármegyéi és városai) 1 mü, 1 k. 1 db.
Bourget Pál: A különc. 1 mü, 1 k. 1 db.
Bölsei Buday Barnáné: Mourlaque vicomte átka. 1 mü, 1 k. 1 db.
Csiky Lajos: Lelkipásztorkodástan. 1 mü, 1 k. 1 db.
Egyesség könyve 1598. (Az ev. egyház régi emlékei I.). 1 mü, 1 k. 1 db.
Egyházi törvények a magyarországi ref. egyházban. 1 mü. 1 k. 1 db.
Eötvös József br: Beszédek. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ A falu jegyzője. 1 mü, 2 k. 2 db.
„ „ Elbeszélések. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Gondolatok. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Kelet népe és Pesti Hirlap. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Kisebb politikai cikkek. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Költemények. Szinmüvek. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Levelek. Életrajz. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A Karthausi. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Magyarország 1514-ben. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A nemzetiségi kérdés. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A nővérek. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A XIX. sz. uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ Tanulmányok. 1 mü, 1 k. 1 db.
Eötvös Károly: A Bakony. 1 mü, 2 k. 2 db.
„ „ A „Balatoni utazás vége". 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Harc az alkotmányért. 1 mü, 1 k. 1 db.
Erdélyi Zoltán: Vesztett boldogság. 1 mü, 1 k. 1 db.
Evlia Cselebi: Magyarországi utazásai II. (Török irók). 1 mü, 1 k. 1 db.
Fenyves Ferenc: A differenciál és integrál számitás elemei. 1 mü, 1 k. 1 db.
Ferenczi Zoltán: Báró Eötvös József. (Magy. Tört. Életr.) 1 mü, 1 k. 1 db.
Gaál Karolin: A férfigyülölő. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A mai hölgyek. 1 mü, 1 k 1 db.
„ „ A szerelem örvényei. 1 mü. 1 k. 1 db.
„ „ Egy perc következménye. 1 mü, 1 k. 1 db.

Gajdács Pál: Simonyi József a hires óbester.
Gans, R.: Einführung in die Theorie des Magnetismus. 1 mü, 1 k. 1 db.
Geduly Lajos: Találkozás idegenben. 1 mü, 1 k. 1 db.
Grillparzer Ferenc: A szendomiri kolostor. 1 mü, 1 k. 1 db.
Gyulai Pál: Kritikai dolgozatok 1 mü, 1 k. 1 db.
Hearn, Lafcadio: Kokoro. 1 mü, 1 k. 1 db.
Heine Henrik: Utazás a Harzban. 1 mü, 1 k. 1 db.
Heinrich Gusztáv: Magyar elemek a német költészetben. 1 mü, 1 k. 1 db.
Herczeg Ferenc: Fenn és lenn. 1 mü, 1 k. 1 db.
Ibánez, Blasco: Május virága. 1 mü, 1 k. 1 db.
Jankovics Marcell dr.: Úttalan utakon. 1 mü, 1 k. 1 db.
Jókay Lajos. Ötven év előtt. 1 mü, 1 k. 1 db.
Jókai Mór: Árnyképek. Oceánia. 1 mü, 1 k. 1 db. (A Franklin-féle uj kiadás).
„ „ Csataképek. 1 mü, 2 k. 1 db.
„ „ Dekameron. 1 mü, 6 k. 3 db.
„ „ Egy az Isten. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ Az elátkozott család 1 mü, 2 k. 1 db.
„ „ Egy magyar nábob. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ Erdély aranykora. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Észak honából. Szélcsend alatt. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A debreceni lunatikus. Egy ember, aki mindent tud. [1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Fehér rózsa. 1 mü, 1 k. 1 db
„ „ Felfordult világ. Legvitézebb huszár. Fortunatus. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Janicsárok végnapjai. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Hétköznapok. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Kárpáthy Zoltán. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ A kőszivü ember fiai. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ A kétszarvu ember. Koronát szerelemért. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Mire megvénülünk. 1 mü, 2 k. 2. db.
„ „ Milyenek a nők, milyenek a férfiak. 1 mü, 1. k. 1 db.
„ „ Magyarhon szépségei. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A magyar nép élce, 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Névtelen vár. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ Népvilág. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Politikai divatok. 1 mü, 3 k 3 db.

Jókai Mór: A régi jó táblabirák. 1 mü, 2 k. 1 db.
„ „ Serfőző és egyéb elbeszélések 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Sonkoly Gergely. Délvirágok. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Szegény gazdagok. 1 mü, 2 k. 2 db.
„ „ Szomoru napok. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Szinmüvek. 1 mü, 3 k. 3 db.
„ „ Török világ Magyarországon. 1 mü, 2 k. 1 db.
„ „ Az uj földesur. 1 mü, 2 k. 1 db.
„ „ Véres könyv. 1 mü, 1 k. 1 db.
Kapi Béla: A miveltségről. 1 mü, 1 k. 1 db.
Kazincy Ferenc: Sterne érzékeny utazásai. 1 mü, 1 k. 1 db.
Kéry Gyula: Friss nyomon. (Petőfi könyvtár I.) 1 mü, 1 k. 1 db.
Ki a hazafi? 1 mü, 1 k. 1 db.
Kicska Emil dr.: A subiectum és praedicatum a grammaticában. 1 mü, 1 k. 1 db.
A Kisfaludy-Társaság Évlapjai 1907—8-ról. 1 mü, 1 k. 1 db.
Krafft-Ebing báró dr.: Psychopathia sexualis. 1 mü, 1 k. 1 db.
Krohn Gyula: A finn-ugor népek pogány isteni tisztelete. 1 mü, 1 k. 1 db.
Kuzsinszky Bálint dr.: Az aquincumi ásatások és muzeum ismertetése 1 mü, 1 k. 1 db.
Langewische: Der stille Garten. 1 mü, 1 k. 1 db.
Magyar statisztikai évkönyv 1907. XV. k. 1 mü, 1 k. 1 db.
Magyarország tiszti cim- és névtára 1908-ra. 1 mü, 1 k. 1 db.
Magyar statisztikai közlemények (25.) 1907. 1 mü, 1 k. 1 db.
Márki Sándor dr.: II. Rákóczi Ferenc. I. k. (Magyar Tört. Életr.). 1 mü, 1 k. 1 db.
Márkus László dr.: 1908-iki törvénycikkek. (Magyar Törvénytár). 1 mü, 2 k. 2 db.
Mayer Endre: Jézus Krisztus és a szocializmus. 1 mü, 1 k. 1 db.
Migula, dr. W.: Pflanzenbiologie. 1 mü, 1 k. 1 db.
Molière: Remekei II. 1 k. (Képes Remekirók). 1 mü, 1 k. 1 db.
Nagy Ignác: Magyar titkok. 1 mü, 3 k. 3 db.
Ötvös Adolf: Egy pesti Don Juan. 1 mü, 1 k. 1 db.
Pátkay Imre: A kunszentmiklósi ref. gymn. könyvtárának Katalogusa. 1 mü, 1 k. 1 db.
Paulik János: Egyházi beszédek a szocializmusról. 1 mü, 1 k. 1 db.
Payr Sándor: Kanizsai Orsolya. 1 mü, 1 k. 1 db.
Péterfy Jenő: Aristophanes. 1 mü, 1 k. 1 db.
Petrik Géza: Magyar könyvészet 1886—1900. 1 mü, 1 k. 1 db.

Pflugk-Hartung: Geschichte der Neuzeit 1650—1815. 1 mü, 1 k. 1 db.
Pflugk-Harttung: Geschichte der Neuzeit seit 1815. 1mü, 1 k. 1 db.
Pintér Pál: Kémiai praktikum. 1 mü, 1 k. 1 db.
Platon: Válogatott müvei, ford. Szabó András. 1 mü, 1 k. 1 db.
Raffay Sándor: Légy hü mind halálig. 1 mü, 1 k. 1 db.
Réthy László dr.: A békés- és aradmegyei Réthy-családra vonatkozó adatok. 1 mü, 1 k. 1 db.
Rimler Gyula dr.: A francia-orosz-osztrák-magyar szövetség szükségessége. 1 mü, 1 k. 1 db.
Rousseau J. J.: Kisebb müveiből, for. Bogdánfy Lajos. 1 mü, 1 k. 1 db.
Sardou: Rabagas. 1 mü, 1 k. 1 db.
Sauerlandt, Max: Griechische Bildwerke. 1 mü, 1 k. 1 db.
Schaefer, Dr. Clemens: Einführung in die Maxwellische Theorie. 1 mü, 1 k. 1 db.
Schenk Jakab: A madárvonulás Magyarországon 1907. tavaszán. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Madártani vázlatok a magyar Aldunáról. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Az Obedszka-Bara gémtelepe a jelenben. 1 mü, 1 k. 1 db.
Sebesi Samu: Asszonyok. 1 mü, 1 k. 1 db.
Shakspere: Remekei IV. k (Képes Remekirók). 1 mü, 1 k. 1 db.
Sonnenfeldt Ernst: Physikalische Kristallographie. 1 mü, 1 k 1 db.
Stein Lajos dr.: A társadalom. (Miveltség Könyvtára). 1 mü, 1 k 1 db.
Stifter Adalbert: A kondor. 1 mü, 1 k. 1 db.
Stracz Rezső: Szegény Thea! 1 mü, 1 k. 1 db.
Stromp László: Magyar Prot. Egyháztört. Adattár. VII. 1 mü, 1 k. 1 db.
Szabó József: Debreceni Lelkészi Tár VI. 1 mü, 1 k. 1 db.
Széchy Károly: gr. Zrinyi Miklós V. k (Magyar Tört. Életr.). 1 mü, 1 k. 1 db.
Szerdahelyi Sándor: A budapesti ujságirok almanachja 1909. 1 mü, 1 k, 1 db.
Szigligeti: Eredeti szinmüvei (Pókayak. Vazul. Aba.) 1 mü, 1 k. 1 db.
Szüts Jenő: Pokol. 1 mü, 1 k. 1 db.
Taine Hippolit: Balsac. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A görög müvészet bölcselete. 1 mü, 1 k. 1 db.
Téli Kiállitás (A képzőművészeti Társulat) 1907—8. 1 mü, 1 k. 1 db.
Tóth-Szabó Pál: Szatmári György primás. (Magyar Tört. Életrajz). 1 mü, 1 k. 1 db.

Török Damascenus: Az időt töltő mulatságok. 1 mü, 1 k. 1 db.
Thury Etele: A dunántuli ref. egyházkerület története I. mü, 1 k. 1 db.
Thury Zoltán: A kapitány és egyéb elbeszélések. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Emberhalál és egyéb elbeszélések. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Ketty és egyéb elbeszélések. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ A sorompó és egyéb elbeszélések. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Szinmüvek. 1 mü, 1 k. 1 db.
Varju Elemér: A losonci Bánffy-család története I. 1 mü, 1. k 1 db.
Veritas: A magyarországi románok 1 mü, 1 k. 1 db.
Vértesy Jenő: Kölcsey Ferenc (Magyar Tört. Életr.) 1 mü, 1 k 1 db.
Vogüé, De E. M.: Az orosz regény. 1 mü, 2 k. 2 db.
Voltaire: Candide vagy az optimizmus. 1 mü, 1 k. 1 db.
Wagner, Karl Willy: Elektromagnetische Ausgleichungsgänge 1 mü, 1 k. 1 db.
Weszely Ödön dr: A modern pedagógia utjain. 1 mü, 1 k 1 db.
Zakariás Sándor: Mütörténelmi tanulmányok I. 1 mü, 1 k. 1 db.
Zsigmondy Sámuel: Grammatica Graeca (1826-ból). 1 mü, 1 k. 1 db.
Zsilinszky Mihály: Báró Radvánszky Béla emlékezete. 1 mü, 1 k. 1 db.
„ „ Szarvas város történelme. 1 mü, 1 k. 1 db.

A felsorolt könyvek java részét vétel utján szereztük be. Ajándék utján kaptuk: Chovan Károly nyug. főgimn. tanár urtól Eötvös József báró összes müveit (Révai Testvérek kiadása, 20 kötet), a Természettudományi Közlöny és Időjárás 1908. évi folyamát; Benczur Sándor urtól a Szarvasi Hirlap 1908. évi folyamát Réthy László urtól a Réthy-család története, Kicska Emil urtól a „Subiectum és praedicatum a grammaticában" cimü müvét és Urbán József urtól Rimler Gyula emlitett politikai munkáját; ajándék utján jutottunk Varju Elemér „A Bánffy-család története" c, mühöz is. Valamennyien fogadják az iskola hálás köszönetét.

A könyvtárnak a következő folyóiratok jártak: Akadémiai Almanach, Akadémiai emlékbeszédek, Akadémiai Értesitő, Archeologiai Értesitő, Athenaeum, Budapesti Szemle, Egyetemes Philologiai Közlöny, Evang. Családi Lap, E. Őrálló, Értekezések a bölcs. tud. köréből, Értekezések a nyelv- és széptud. köréből, Értekezések a társadalmi tud. köréből, Földrajzi Közlemények, Gyámintézet, Herkules, Huszadik Század, Hivatalos Közlemények, Irodalomtörténeti Közlemények, Jó Egészség, Középiskolai Math.

Lapok, Magyar iròk élete és munkái, A magyar korona orsz. külkeresk. forgalma, Magyar Nyelv, Magyar Nyelvőr, Magyar Paedagogia, Mathematikai és Természettud. Értesitő, Math. és Physikai Lapok, Math. és Természettud. Közlemények, Nyelvtudományi Közlemények Numizmatikai Közlöny, Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny, Prot. Egyház és Iskola, Prot. Szemle, Statisztikai Közlemények, Századok, Theologiai Szaklap, Történelmi Tár.

A felsorolt folyóiratok 31 kötetben 31 darabbal gyarapitották a könyvtárt.

Iskolai Értesitő 208 db. érkezett.

Az évi gyarapodás 1909. május hó 15-ikéig a következő:

Önálló munka	162 mü	205 kötet	187 darab
Folyóirat	28 „	31 „	31 „
Iskolai Értesitő stb,	—	211 „	211 „
Összesen:	190 mü	447 kötet	429 darab.

A mult évi értesitőben kimutatott 15061 mü, 24856 kötet, 24300 darab hozzáadásával könyvtárunk állománya május 15-én 15251 mü, 25303 kötet, 24729 darabban.

*) Jegyzet. 1908. dec 31. az állomány volt 15144 mü, 25148 kötet, 24592 darab.

B) Régiség- és éremgyüjtemény.

Régiségeket adományoztak: Ungvári Bertalan ur Szolnok városi czéhmesteri bizonyitvány-mintát, Himmelsbach Gyula V. o. t. római téglát Gyulafehérvárról, Praznovszky Dezső III. o. t. régi sarkantyút, Süsz István III. o. t. lőpormérczét, Szokolay Pál V. o. t. a tötkomlósi határban kiásott rézgyürüt és csontgombot. *) A gyüjtemény állománya 1908. dec. 31-én 234 drb.

*) Továbbá a régiségek közé helyeztük a mezőberényi gimnázium 1820 évi pecsétnyomóját, melyet a régi épület könyvtárából ez évben hoztunk át.

Régi pénzeket ajándékoztak: Dr. Oláh Andor ur 1 nickel, Kiss József VIII. o. t. 25 papir, Brusznyiczky Mihály VI. o. t. 1 réz, Ujhelyi Mihály VI. o. t. 1 ón, Liuba Pál V. o. t. 1 ezüst, Pajtás Gyula V. o. t. 1 réz, Szokolay Pál V. o. t. 1 réz, Buk Sándor IV. o. t. 1 réz, Ferencz József IV. o. t. 1 ezüst, Bárány Dezső III. o. t. 1 papir, Salzmann Sándor IV. o. t. 1 ezüst, Boros Pál III. o. t. 2 réz, Grosz Jenő III. o. t. 1 réz, Mészáros Emil III. o. t. 3 ezüst, 11 réz, Piliszky János III. o. t. 1 réz, Praznovszky Dezső III. o. t. 1 réz, Scholtz László III. o. t. 7 ezüst 1 nickel, 13 réz, Szokolay Sándor III. o. t. 1 ezüst, 1 réz, Sűsz István III. o. t. 2 nickel, 3 réz, Brachna Gyula I. o. t. 1 nickel, Kürtösi József I. o. t. 7 réz, Kőnig András I. o. t. 2 ezüst 3 réz, Szakács Pál I. o. t. 2 papir pénzt, összesen 97 darabot. A gyüjtemény állománya 1908. dec. 31-én 4212 darab.

C) Földrajz-történeti szertár.

Vétel utján gyarapodott a M. Földr. Intézet által kiadott következő képekkel: Délsarki jégtartomány, Jegeshóág a Chimborazón, Ausztraliai sziklasorompó 18 kor. értékben, továbbá a Karnaki templom, Caracala hőforrásai, Palazzo Bargello és a cs. és kir. udvari könyvtár Bécsben tört. képekkel 14·40 kor. értékben. E szertárban kapottt helyet az a 14 darab kép a német nyelv tanitásához, melyet az Atheneum r. társulat ajándékozott. Évi gyarapodás 21 darab. 46·40 kor. értékben. A szertár állománya 1908. dec. 31-én 66 drb. földrajzi térkép, 40 drb. történeti térkép és 106 drb. szemléltető kép összesen 1481·60 kor. értékben.

D) A természettani szertár gyarapodása.

A természettani szertár az elmult 1908—9. tanév folyamán a következő eszközökkel gyarapodott:

Hidmérleg modellje fából (19·80 kor.). 1 sorozat — 8 db. suly (16 kor.). Centrifugálgép elektromos hajtással (200 kor.). Négy

db. készülék a levegő tágulásának mutatására (13 kor). Maximum és minimum hőmérö Six szerint (8 kor.). Hygrometer Daniel szerint (13 25 kor.). Erővonalak mutatója (13·25 kor.) Bemártótelep (112 kor.). Kriofor (2 20 kor.) Tulhütést mutató készülék (7 kor). Beszereztünk továbbá egy petroleum körégő lámpát (11 kor.) francia kulcsot a benzinmotorhoz (1 kor.) s egy teljes felszerelésü fényképező gépet (138 kor), Megjegyzendő, hogy ez eszközök csomagolási és szállitási költsége az árakban felvéve nincsennek. A természettani szertárban lévő hibás, — javitásra azonban érdemes s igy használható eszközök közül is nehányat megjavittattunk.

A természettani szertár állapota 1908. dec. 31-én: 524 eszköz, 1145 drb. 27378·52 K.; a folyó tanév végén pedig: 533 eszköz, 1187 drb. 27933·02 K.

E) A természetrajzi szertár gyarapodása.

Vétel utján beszerezve: Nyuszt, nyest, öves állat, kétujju hangyász, vándor- és sarki sòlyom, nádi kánya, tövisszuró gébics, siketfajd, daru, ibisz, dunalúd, papagáj, tukán, mosó medve. — Vételár 351 kor. Egy lámpa (11·40 kor.) — Ajándékozás utján: Mészáros Emil III. o. t. 4 darab csigaházat és kagylóhéjat, valamint 1 drb. csikócza halat és 1 drb. tengeri sünt; Szokolay Pál V. o. t. 1 drb. ős szarvas agancsot; Plenczner Lajos 1 drb. gránitot.

Vagyoni állapot 1908. dec. 31-én.

1. Állatgyüjtemény	3081 drb.	4461·06 K.	értékben
2. Növénygyüjtemény	2480 „	2156 15 „	„
+ 25 kötet Herbárium			
3. Ásványgyüjtemény	1912 „	442·32 „	„
4. Bútorberendezés	31 „	1719·20 „	„
Összesen:	7504 drb.	8778·73 K.	értékben.

A szertár a folyó 1908—9. tanév végéig gyarapodott 16 drb. tárgygyal 351 40 K. értékben.

F) Vegytani szertár.

A vegytani szertár a folyó 1908—9. tanévben nem gyarapodott. Értéke 768·23 kor.

G) Tornaszerelvények.

Gyarapodtak 6 darab kis bőrlapdával, 2 darab bambusznádruddal, 3 drb. mászókötéllel, egy pár bádoggyürühinta karikával, 2 darab széllapdával és 3 darab gummibetéttel, 2 darab rézkürttel és 3 darab kürtzsinórral, 1 darab Stopper órával, 1 darab hőmérővel, 20 darab magyar buzogánynyal, 12 darab kótyázó fabottal. Összesen 241 korona és 80 fillér értékben. Az 1908. év végén volt 545 darab tornaszer 3892·50 korona értékben. Az 1909. tanév május havában eszközölt gyarapodással pedig lett 588 darab tornaeszköz 4134·30 kor. értékben.

H) Rajzszerelvények.

A rajzszerelvények a folyó tanévben következő gyarapodást mutatják:

a) Famodellek; u. m. padlás feljáró, sorompó, szivattyus kút, fűrészbak, paraszt szék és asztal stb., összesen 19 darab 157 korona 80 fillér értékben.

b) Zománcos edények; u. m. vázák, kancsók, korsók, összesen 20 darab 47 korona 70 fillér értékben.

c) Terracotta edények; u. m. korsók, vázák, csészék, összesen 8 darab 19 korona értékben.

d) Kosarak, 5 darab 4 kor. 60 fill. értékben.

Összesen hozatva 52 drb. minta 229 korona 10 fillér értékben. Vagyoni állapot 1908. dec. 31-én 1446 darab 3027 kor. 33 fill. értékben; a tanév végén pedig 1498 drb. 3256 kor. 43 fill. értékben.

I) Filologiai szertár.

Évi gyarapodás: Boros Vilmos: Olaszország remekei. Díszmű 2 kötetben, ára 63 korona. A szertár állománya 1908. dec.

31-én: 25 szobormü, 80 darab Téry-féle festmény-reprodukció és 1 drb. mütörténeti munka 1 darabban; összesen 368 k. értékben. A szertár állománya a tanév végén: 25 szobormü, 80 darab Téry-féle festmény-reprodukció és 2 mütörténeti munka 3 darabban. Összesen: 431 korona értékben.

J) Az ifjúsági könyvtárak.

Felgimnázista tanulóinknak nincsen osztályonként külön-külön ifjusági könyvtára, mert rendelkezésükre áll a nagy könyvtárnak gazdag ifjusági irodalmi része. Ennek évi gyarapodását a nagy könyvtárról szóló kimutatás tünteti föl. Ugyancsak rendelkezésükre van a Vajda-Önképzőkörnek könyvtára is. Ennek állománya a folyó tanév végén: 1073 mü, 1362 kötetben, mintegy 1400 kor. értékben Folyó évi gyarapodás 96 mü 102 darabban, 80 kor értékben. Külön ifjusági könyvtára van az osztályfők felügyelete alatt a négy alsó osztálynak. E könyvtárak évi gyarapodása és állománya a tanév végén osztályonként a következő: az I. osztályé a folyó tanévben alakulván, az összes állomány — 76 mü 63 kor. 60 fillér értékben — a folyó év szaporulata. A II. osztályé is a folyó tanévben létesült, 92 kötettel 92 darabban 112 kor. 35 fill. értékben A III. osztályéban van 310 kötet 310 kor. értékben; folyó évi szaporulal 30 kötet 30 kor. értékben. A IV. osztályában van 315 kötet 315 kor. értékben; folyó évi szaporulat 43 kötet 43 korona értékben.

VII.

Ifjúsági egyesületek.

1. Szegénytanulókat segitő egyesület. Fennállása 11-ik évét kezdette meg ezen egyesületünk az 1908. év szept. 10-én Sárkány Imre tanár elnöklete mellett tartott alakuló közgyülésével. Ez alkalommal a f. isk. évre jegyzőül Welker Frigyes VIII. o. t., gondnokul Szekera Pál VIII. o. t., pénztárosokul Dudok Márton és Schwarz Fülöp VII. o. t. választattak meg; továbbá minden osztály 3 választmányi tagot választott. A választmány szept. 29-én és 1909. február 5-én tartott 2 ülésében 63 tanulónak 949 kor. segélyt szavazott meg, a mit az illetők a tanári kar jóváhagyása után kaptak meg. (Névsoruk alább a jótéteményesek közt). Az egyesület alaptőkéjét kegyes adományokkal gyarapitották: Dr. Belopotoczky György közs. orvos ur 12 kor., a szarvasi tanulóság 1908. aug. 1-én rendezett táncmulatsága jövedelméből 58·40 kor., a békésszentandrási takarékpénztár 50 koronával. Fogadják az egyesület őszinte köszönetét. Évi

bevétel 1909. május 10-ig 1549·53 kor, kiadás 958 kor., alaptőke e napon 12870·22 kor.

A tanulói segélyző egyesülettől segélyt kaptak:

A VIII-ik osztályból Babarczy Imre 12, Fekete Sándor 15, Lucskay Béla 12, Szántó Vilmos 16, Szollár Pál 12, Zguth László 27 kor.

A VII-ikből Dudok Márton 22, Faranov Sándor 16, Illyés István 20, Kárpáthy Sándor 15, Korell Vilmos 22, Magyar Zoltán 12, Moravcsik Dezső 10, Pokorny Béla 20, Schmidt Ernő 10, Schneider Pál 20, Schwarz Fülöp 15 kor.

A VI-ikból Brusznyiczky Mihály 12, Dimény Gyula 10, Egyed Imre 20, Kapus Lajos 18, Salczmann Aladár 14, Sass Ferencz 20, Szabó Márton 14, Szántó János 12, Szuchovszky Lajos 15 kor.

Az V-ikből Ágoston Gyula 25, Danecz Kornél 18, Egyed Béla 22, Linkess Gusztáv 14, Messzik Béla 22, Nippold János 22, Szuchovszky Gyula 15, Vig Sándor 10 kor.

A IV-ikből Balga István 40, Dankó János 25, Illyés Lajos 25, Rapos Tibor 10, Salczmann Sándor 16, Trizna Jenő 25 kor.

A III-ikból Faragó Károly 10, Garay Iván 8, Holub János 8, Kvasz István 22, Thury Sándor 15 kor.

A II-ikból Csaják János 20, Finkelstein Vilmos 16, Hoffmann Jakab 10, Pokorny Lajos 20, Pribelszky Pál 16, Veres Béla 16 kor.

Az I-sőből Demcsák József 20, Halász Imre 8, Kálló Gyula 8, Kürtösi Ödön 10, Pribelszki Pál 8, Rohoska Mátyás 10, Salczmann Béla 8, Tolnay István 10 koronát, összesen 63 tanuló 949 koronát.

2. Protestáns egyházi tiók-gyámintézet. Az ifjusági gyámegylet az alapszabályok értelmében a tanév első napjaiban alakult meg 261 taggal Wünschendorfer Aladár tanár elnöklete alatt. Az aláirt önkéntes adományok összege kitesz 114 kor. 25 fillért, mely összeghez az egyes osztályok a következő arányban járultak hozzá: I. o. 11·04. II. o. 8·68. III. o. 7·76. IV. o. 9·91. V. o. 16·94. VI. o. 17·22. VII. o. 23·30. VIII. o. 19·40. Ehhez járul még a VII. o. 3·48 kor. a II. o. 1·— kor. ajándéka, valamint 2·16 kor. eladott francia könyvek 10 százaléka fejében. Mint osztálypénztárosok szerepeltek: I. o. Kohut Pál, II. o. Pokorny Lajos, III. o. Valentinyi István, IV. o. Szekera János, V. o. Nippold János, VI. o. Sass Ferenc, VII. o. Dudok Márton, VIII. o. Szekera Pál. A mult évi maradék hozzáadásával kiosztható volt 120·— koronányi összeg a kiadások levonásával. Ebből alapszabály szerint jutott az év végén az egyetemes gyámintézetnek 30·— kor. A budapesti protestáns árvaház kapott 30·— kor.; a rozsnyói árvaház 20·— kor.; a pozsonyi diakonissa ház épitésére adtunk 20·— kor.; az ungvári templom épitésére 10·— kor.; a torzsai confirmandusok otthonára 5·— koronát és a ruttkai református templom épitésére 5·— koronát.

3. Vajda-önképzőkör. A Vajda-önképzőkör, melyet a mult tanévben is dr. Nemes Béla tanár vezetett, szept. 21-én alakult meg. Titkár lett Gajevszky Dezső VIII., főjegyző Opauszky János VIII., aljegyző Sarlay Aladár VIII., a „Zsengék“ szerkesztője Krcsmárik Gyula és Fekete Sándor VIII, könyvtáros Kiss József és Welker Frigyes VIII., levéltáros Blay Gusztáv VIII., pénztáros Schwartz Fülöp, majd Mikus Mihály VII. o. t., laptáros Szántó Róbert és Mikus Mihály, majd ennek helyébe Leichter Aladár VII., ellenőr Dudok Márton VII. o. t.,

könyvtári bizalmi tisztviselők Szollár Pál VIII. és Moravcsik Dezső VII. o. t.

Tartott a Kör a tanév folyamán 1 alakuló, 24 rendes, 1 házi, 1 nyilvános diszülést és egy tánccal egybekötött hangversenyt. Beérkezett jeligés munka 4, nyilt felolvasás volt 16, irásos birálat 11; elhangzott 50 szavalat. A vezető tanár 3 irodalmi kérdést tüzött ki, valamennyit fejtegették. Ész és sziv, hazafias emlékezés és emberi kegyelet nyilatkozása volt a Kör egynéhány ünnepélye. Október 3-án szerény, de bensőséges házi ülésben az aradi mártirok sirjára tettek cipruságat szavalók és felolvasók. Halottak napján az ifjuság Vajda Péter pihenő porai fölött rótta le kegyeletét. Március 15-ikén nyilvános diszüléssel, az intézet tornacsarnokában ünnepelte a Kör a nagy Idust. Müsora: 1. A Hymnust énekelte a főg. vegyeskara; 2. Megnyitó beszédet mondott Gajewszky Dezső VIII. o. t.; 3. A Talpra magyart szavalta Gutwein János VI. o. t.; 4. Kücken Frigyes Indulóját előadta a főg. férfikara; 5. A vén cigány, melodráma, szavalta Karancsy István VIII., zongorán kisérte Kárpáthy Sándor VII. o. t.; 6. A nádas fia, pályanyertes rajz, irta és felolvasta Leichter Aladár VII. o. t.; 7. A Kossuth-nótát a főg. zenekarának kiséretével énekelte a főg. énekkar; 8. Baja Mihály a koldus honvéd c. versét szavalta Altmann Ignác VIII. o. t.; 9. A Szózatot énekelte a közönség; 10. Rákóczi induló, játszotta a főg. zenekar. — A karokat Saskó tanár vezette.

Megelőzőleg február 20-án tánccal egybekötött hangverseny volt. Az erkölcsi és anyagi tekintetben egyaránt sikerült estély müsora, melyet alább közlünk, szavalatban, énekben, felolvasásban és beszédben annak a nagy géniusnak viharos erejét és halhatatlanságát éreztette, melyről ma már egész világ tud: a Petőfiét. A Kör a

mulatság tiszta jövedelméből 50 koronát a fővárosi Petőfi-háznak szánt s ugyanannyit Vajda Péler sir-rácsalapjára forditott, kit Petőfi egyik költeményében a szabad szegénység hőseként sirat el. A hangverseny programmja a következő: Megnyitó beszéd mondta dr. Nemes Béla, a Kör elnöke. Bohn: a) Nordische Sage, b) Verdi: Celeste aida, c) magyar dalok, hegedün és zongorán előadta Grimm János VIII. és Kárpáthy Sándor VII. o. t.; 3. Petőfi: Dalaim, szavalta Szántó Róbert VII. o. t.; 4. a) Szotyori Nagy József: Honfidal, b) Huber Károly: Nem nézek én. minek néznék . . . Énekelte a tanulói férfi dalkar Saskó Sámuel tanár vezetésével; 5) Petőfi Zoltánról felolvasást tartott Gajewszky Dezső VIII. o. t. 6) Petőfi: Szeptember végén, szavalta Karancsy István VIII. o. t. 7) Petőfi dalok, előadta a fő g. tanulók zenekara; 8) Petőfi: Egy gondolat bánt engemet, szavalta Jankó Gergely VII. o. t., 9) Kerner és Szepessy: Petőfi szobra, melodráma; előadta Schrötter Henrik VIII. o. t., zongorán kisérte Kárpáthy Sándor VII. o. t.; 10) Saskó tanár vezetésével Benka Gyula Indulóját énekelte a tanulók vegyeskara.

Haviár Dániel orsz. képviselő, főgymn. felügyelő úr ez évben is egy tiz koronás aranyat adott át a Kör elnökének, a márciusi ünnepélyre beérkezett legjobb pályamunka jutalmazására. A dijat Leichter Aladár VII. o. t. nyerte el „A nádas fia“ c. ügyes rajzával. A kör e helyütt is hálásan köszöni az adományt. — A Kör elnöke a két legjobb szavalót jutalmazta: Karancsy István VIII. o. t. Arany Toldi trilogiáját kapta diszkötésben, Schrötter Henrik VIII. o. t. öt koronát.

A „Zsengék“ c. kőnyomatos ifjusági lap idén is megjelent. Járatta a Vajda-kör a Budapesti Szemle, Magyar Nyelv, Vasárnapi Ujság, A Hét, Tolnai Világlapja, Kakas Márton és Szövétnek c. folyóiratokat és lapokat.

A tagok száma 106 volt (54 rendes és 52 hallgató). — A Kör készpénzvagyona 482 korona; a Zsengék tőkéje 135 kor. 86 fill. (Utóbbi összeg apadást mutat, mert a Zsengéknek ez évben oly kevés előfizetője akadt, hogy a kiadással járó költségeket részben a betétből kellett fedezni.) — A kör könyvtára a tanév végén: 1073 mü 1362 kötetben (mintegy 1400 k. értékben); évi gyarapodás 96 mü, 102 kötetben, 80 k. értékben. A nagyfoku gyarapodást a könyvtár a néhai Pásztory János szinész hagyatékából kapott müveknek köszöni.

4, Tanulói daloskör. A főgimnázium összes osztályaiból önként vállalkozó s alkalmas hanggal rendelkező tanulókból 116 tagu vegyeskar s 45 tagu férfikar alakult, mely heti 2—3 órában gyakorolta az összhangzatos éneklést s tanulásának eredményét nyilvánosan több izben mutatta be az érdeklődő közönség előtt, nevezetesen: febr. 20-án a Vajdakör-rel együttesen rendezett ifjusági hangversenyen, a március 15-iki hazafias ünnepélykor s junius 21-én az évzáró ünnepély alkalmával. — A vegyeskar a hazafias énekeken kivül betanulta s alkalmilag előadta a következő műdalokat: 1. Tavaszi induló (Benka Cyula.), 2. Vándor estimája (Szügyi J.), 3. Veni sancte spiritus, 4. Iskolai év zártakor (Benka Gy.), 5. Tanulóság indulója (Benka Gy.) — A férfikar előadta: 1. Honfidal (Sz. Nagy J.), 2. Nem nézek én, minek néznék az égre (Huber K.), 3. Induló (Kücken Fr.), 4. Három magyar dal, 5. Kossuth Lajos azt izente (Sz. Nagy J. letétében zenekari kiséret mellett.), 6. A reményhez (Sz. Nagy J.) cimű énekmüveket. — Tanár: Saskó.

5. Tanulói zenekör. Az elmult években több izben alakult ugyan vállalkozó tanulókból ifjusági zenekar, de e vállalkozás a működő tagoknak csekély száma

s kevés technikai ügyessége mellett alig járhatott némi sikeres eredménynyel; a zenekar legtöbbször, amint megalakult, erőtlenségének tudatában csakhamar fel is oszlott. Nagyban nehezitette a tanulóknak e célból való szervezkedését azon körülmény, hogy a zenében ügyesebb tanulók épen a legfelsőbb osztályúak lévén, tanulmányaik végeztével elhagyták iskolánkat s a következő tanévben csaknem teljesen uj tagokból volt a zenekar megalakitandó. A jelen tanévben több magát valamely hangszeren képző tanuló abbeli kérelmének, hogy a főgimnázium körében tanulói zenekör létesittessék, annyival inkább helyt adhatott a tanári kar, mivel az érdeklődők tekintélyes száma, kik közt több, a középosztályokba járó tanuló is van, — elegendő biztositékot látszott nyujtani arra nézve, hogy e nemes vállalkozás nem lesz csupán rövid időre, esetleg csak a jelen tanévre szóló. Igy Saskó Sámuel tanár elnöklete alatt megalakult a tanulói zenekör, minden tagra kötelező alapszabályokkal. A kör tisztviselői lettek: Opauszky Janos VIII. o. t. alelnök, Szántó Vilmos VIII. o. t. jegyző, Bieber János VII. o. t. majd ennek kibetegedésével Szántó Róbert VII. o. t. pénztáros, Grimm János karnagy. Az előadandó zenedarabok és hangszerek beszerzése céljából a körnek ugy müködő, mint pártoló tagjai csekélyke dijat fizetnek. A müködő tagok alkották a tanulói zenekart. Ennek névsora: Grimm János VIII. o. t. (hegedü), Schmidt Ernő VII. o. t. (hegedü), Mikus Mihály VII. o. t. (heg.), Mihály László VI. o. t. (heg.), Kapus Lajos VI. o. t. (heg.), Egyed Béla V. o. t. (heg. és nagybőgő), Bárány Dezső III. o. t. (heg.) Braun Márton VI. o. t. (brácsa), Liuba Pál V. o. t. (fuvola), Laukó Pál VI. o. t. (cimbalom), Kárpáthy Sándor VII. o. t. (nagybőgő és tárogató). A pártoló tagok száma 75 volt. A zenekar heti 1—2 órában

gyakorolta magát Saskó Sámuel és Lang János tanárok felügyelete mellett. A betanitásnál Grimm János karnagynak hathatós segitségére volt Kárpáthy Sándor, aki a zenében alapos technikai ügyességgel és képzettségbirván, a zenekar számára maga is hangszerelt egyes darabokat. — A betanult müvek közül nyilvánosan előadásra kerültek: 1. Három Petőfi-dal, 2. Kossuth-nóta, 3. Rákóci induló. 4. Beiktatási induló (Benka Gyulától), 5. Több magyar dal, 6. Kurucdalok. — Habár a tulhalmozódó iskolai munka közepette magasabb müvészi siker alig volt várható ifjusági zenekarunktól, közönségünk mégis szeretettel fogadta és méltányolta lelkes ifjaink összhangzó, ügyesen betanult játékát.

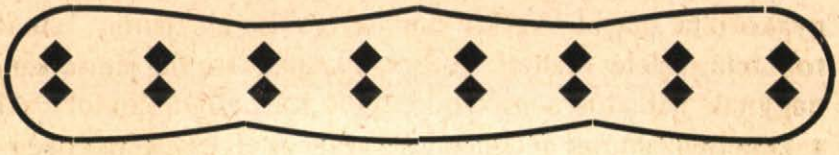

VIII.

Alumneum.

Beiratott ezen tanévben ebédre 145 tanuló; kimaradt évközben 11; létszám tehát évzártakor 134. Ezek között 90 koronát fizető 116; 60 koronát fizető 10; 40 koronát fizető 5. Ingyenes a 2 senior. 6 tanitóképzős helyett fizetett a főgimnázium 495 koronát; 8 képzős félebéd dijában 360 koronát.

Vacsorára 70 kor. évi fizetés mellett beiratkozott a tanév folyamán 70; kilépett 35; maradt év végén 35. Ingyenes volt a két senior.

Supplicatio eredménye tisztán vagyis a supplicansok illetményenek levonásával következő:

Arad, Békés, Csanád és Csongrádmegyéből Szollár Pál gyüjtött 352·20 koronát. Ehhez járult az orosházi ev. egyház 10 kor., Chovan Károly 6 kor., a békés-csabai takarékpénztár 10 kor., Kárász N. 10 kor., báró Soly-

mosy Lajos 10 kor., az aradi ág. ev. egyház 10 kor., Saguly János 10 kor., Hász Antal 10 kor., Dr. Laurovits János 10 kor., nagyszénási ág. ev. egyház 10 kor., Kondoros községe 10 kor., Öcsöd községe 10 koronával.

Pestmegyében Hraskó Lajos gyüjtött 234·07 kort., Ehhez járult Gregersen G. és fiai 10 kor., mélt. Kéler Napóleon 10 kor., Vagner Géza 10 kor., báró Podmaniczky Géza 10 kor., báró Prónay Dezső 20 kor., N. N. 10 kor., Szalay N. 6 koronával.

Szabolcs-, Szathmár-, Szilágy- és Abauj- Tornamegyében Ilyés István gyüjtött 134·03 kor. Ehhez járult Nyiregyháza város 6 kor., Podmaniczky Géza báró 10 koronával.

Zemplén-, Ung-, Bereg-, Ugocsa-, Máramaros vármegyében Sarlay Aladár gyüjtött 214·10 kor. Ehhez járult özv. T. Ödönné 8 koronával.

Gömör-, Szepes-, és Sárosmegyéből Lestyán Lajos gyüjtött 224·34 kor.

Bihar- és Bács-bodrogmegyében Holub György 132 kor. gyüjtött,

Heves-, Nográd-, Borsod vármegyében Pivnik István gyüjtött 137 kor. Ehhez járult a rimamurány-salgótarjáni vasmü részv. társaság ózdi vas és aczél gyára 10 kor, b. P. K. S. 10 koronával.

Hajdu- és Jásznagykunszolnok megyében Mogyoróssy István gyüjtött 151·60 kor.

Komárom-, Trencsén-, Liptó-, Turócz- és Árvavármegyében Kolényi Gusztáv gyüjtött 70·40 kor. Ehhez járult Osztroluczky Géza 10 kor.

Szolnok-, Doboka-, Besztercze-, Naszód-, Kolozs-, Marostorda-, Tordaaranyos-, Alsófehér vármegyéből Karancsi István gyüjtött 94·34 kor.

Csik-, Kisküküllő-, Udvarhely-, Nagyküküllő-, Hu-

nyad-, Szeben-, Fogaras-, Brassó- és Háromszékmegyében Tóth Pál gyüjtött 104·48 kor. és Szántó 8·40 koronát.

Hont-, Zólyom- és Bars vármegyében Mikus Mihály gyüjtött 134·34 kor.

Szarvas városában Placskó Emil gyüjtött 233 kor. és 80 fillért. Ehhez járult Ponyiczky Máté 10 kor., Dr. Haviár Gyula 10 kor., Szarvasi Hitelbank 20 kor., Szarvas községe 15 kor, Szarvasi Tkpénztár 10 kor., Haviár Dani 20 kor., gróf Bolza Pál 20 kor., Dr. Sziráczky János 10 kor., Dr. Mikolay István 10 kor., továbbá a szarvasi ág. ev. egyház 570 kg. buzával, melynek pénzértéke 157·32 kor.; a békésvármegyei közmüvelődési alap 400 kor, Szarvasi Hitelbank 50 kor., a kőszegi ev. egyház 4 kor., a pozsonymegyei esperesség supplicatió megváltás czimén 27·83 kor.

Összesen befolyt supplicatió czimén: 286·425 kor.

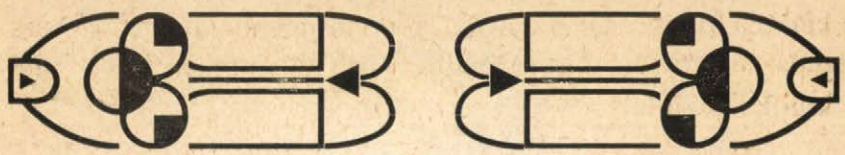

IX.

Érettségi vizsgálatok.

A bányai ág. h. ev. egyházkerület főgimnáziumainak szeptemberi és decemberi javító és pótló érettségi vizsgálatai az 1908. évben a püspök ur intézkedése folytán a mi intézetünknél folytak le. September 2., 3., 4. napjain és dec. 4-én voltak az irásbeliek, szept. 5-én és dec. 5-én pedig a szóbeliek.

A szeptemberi pótló érettségin az elnöki tisztet püspöki megbizás alapján Veres József, a békési ág. h. ev. egyházmegye esperese töltötte be. A kormányt nem képviselte senki, amennyiben küldöttei közül sem Dr. E. Nagy Olivér, kassai jogakadémiai tanár, sem Dr. Pruzsinszky János, a budapestl mintagimnázium tanára, nem jelenhettek meg. Igy a vizsgálat Tóth János államtitkár 104,496. számu 1908. september 4-én kelt következő sürgönye alapján: „Evang. főgimnázium Igazgatóság Szarvas. Ha Pruzsinszky kormány-

képviselő szóbeli vizsgálatra nem jelenne meg, a vizsgálat nélküle is megtartható. Tóth államtitkár." — nélkülök folyt le.

Ketten — Podani János szarvasi és Weiner Imre budapesti főgimnáziumi tanuló — tettek teljes, 11-en pedig — Szarvasról 6-an, Békéscsabáról 5-en, tettek javító érettségi vizsgálatot.

Az irásbeli vizsgálatra a pöspök ur a következő tételeket tüzte ki :

1. A magyar nyelvből és irodalomból :

Vörösmarty és Arany epikája (párhuzam).

2. A latin nyelvből és irodalomból :

M. T. Ciceronis oratio in Catilinam IV. cap. 1.

3. A mennyiségtanból :

a) T. tőke mennyi idő alatt növekszik évi 6 százalék mellett kétszer annyira, mint évi 4 százalék mellett?

b) Egy derékszögü háromszög átfogója 42·6 m, az erre vont merőleges 13·7 m. Mekkora annak a területe, szögei és befogói ?

A szóbeli vizsgálat alapján a bizottság ugy a teljes, mint a javító érettségit tevők közül 1—1 utasitott december hóban javító vizsgálatra.

E javító érettségi vizsgálat irásbeli része dec. 4-én, szóbeli része 5-én volt. A püspök urat Veres József esperes, a kormányt Dr. Pruzsinszky János, mintagimnáziumi tanár képviselte.

Ketten tettek javító vizsgát ; Lehoczky Brúnó, reáliskolai érettségi vizsgálatot tett nagyváradi jogakadémiai hallgató, pedig kiegészitő érettségit a latinból elégséges eredménnyel.

A latin nyelv és irodalomból a bányakerületi püspök ur által kitüzött tétel a következő volt :

C. I. Caesar De bello Gallico I. IV. 1. és 2. caputból 30 sor. (A suebok szokásai.)

A szóbeli alapján ketten megállták a vizsgálatot. Egy a javitón ujból elégtelen feleletet adván : érettségi vizsgálatra többé nem bocsátható.

A folyó tanév végén tartott rendes érettségi vizsgálatok irásbeli részét május hó 25—27. napjain tartottuk meg. A szóbeliek pedig junius hó 23. és következő napjain folytak le még pedig Veres József esperes mint püspökhelyettes elnöklete mellett és Moravcsik Géza Orsz. m. kir. zeneakadémiai titkár, kormányképviselő jelenlétében.

Az érettségire április 10-ig 46-an jelentkeztek, kik közül az osztályvizsga után ketten visszaléptek, egyet pedig — Szekera Pál jeles tanulónkat — sulyos betegsége tartott vissza a vizsgától.

Az irásbelihez tehát 43 tanuló — 41 nyilvános és 2 magántanuló járult. Ezek a VIII. osztályt mind nálunk végezték.

A püspök ur által kijelölt irásbeli tételek a következők:

1. A magyar nyelvből és irodalomból :

Tompa Mihály költészete.

2. A latin nyelvből és irodalomból :

C. I. Caesar De bello Gallico lib. VIII. cap. 24. és 25. (32 nyomtatott sor.)

3. A mennyiségtanból :

a) Az algebrából : Valaki kamatos kamatra helyez el 6000 koronát évi 5 és fél százalékra két részletben.

Az elhelyezett részletek egyike 12 év mulva 1901 kor. 16 fillérrel lett nagyobb a másiknál. Mekkorák voltak a részletek eredetileg?

b) A geometriából: Egy ferdeszögű háromszög egyik szöge 62°23'42"; másika 54°26'28"; területe 684·36 m². Mekkora a harmadik szög s mekkorák ezen háromszög oldalai?

Az érettségi vizsgálat szóbeli részének eredményéről a jövő tanévi értesitőnkben számolok be, amennyiben ezen értesitőnk kiosztásakor még nem volt az közölhető.

X.

Figyelmeztetés a jövő iskolai évre.

1. Beiratások és vizsgák. Az 1909-10. iskolai évre szóló beiratkozások szept. 1., 2., 3., 4., és 5. napjain d. e. 9—12-ig, d. u. 3—4-ig lesznek.

Az első osztályba azok iratkozhatnak, kik 9. életévüket már betöltötték. Tizenkét évesnél idősebb tanuló felvételét az igazgató illetve a tanári kar megtagadhatja. — Belépéskor ez okból minden tanuló tartozik bemutatni születési és az elemi iskola negyedik osztályáról szóló iskolai bizonyitványát, valamint himlőoltási igazolványát. — Folytatólag felsőbb osztályokba lépők szintén tartoznak elhozni születési és évzáró bizonyitványaikat. A félévi értesitők nem vehetők figyelembe.

Az V. osztályba belépő tanuló szülője vagy gyámja köteles kijelenteni, hogy fia, illetve gyámoltja a görög nyelvet fogja-e tanulni, vagy a görögpótló tanfolyamba

kiván-e felvétetni. Az irásos nyilatkozatot a tanuló az osztálytanárnak adja át.

Magántanulónak az vehető fel, ki az első félév folyama alatt jelentkezik. — Jelentkezésekor szintén bemutatja születési s az előző osztályról szóló bizonyitványát és igazolja, hogy utolsó bizonyitványa elnyerése óta nem járt nyilvános iskolába s nem tett magánvizsgálatot.

A fölvételnél tartozik minden tanuló személyesen és lehetőleg szülője vagy gyámja vagy ezek megbizottja kiséretében az igazgatónál és az osztályfőnél megjelenni.

Felvételi vizsgálatot tesznek a polgári vagy reáliskolából, nemkülömben valamely külföldi iskolából átlépő tanulók. E vizsgálat az elhagyott iskola és intézetünk tanterve között mutatkozó lényeges külömbségre terjed ki. — A polgári iskola IV. osztályából a gimnázium V. osztályába lépő tanuló a latin nyelven kivül a a növénytanból is tesz vizsgálatot.

Pótló vizsgálatot tesznek azok, kik a rendes évvégi vizsgálatot alapos és hiteles bizonyitványokkal igazolt okoknál fogva elmulasztották vagy félbeszakitották.

Javitó vizsgálatot tesznek azok, kik egy tantárgyból való elégtelen osztályzatuk javitására a tanári testülettől, két tárgyból való elégtelen osztályzatuk javitására pedig az egyházkerületi főhatóságtól nyertek engedélyt. Ez engedély elnyeréséért a mélts. és főtiszt. Scholtz Gusztáv bányakerületi ág. h. ev. püspök urhoz cimzett és a lefolyt tanévről szóló iskolai bizonyitványnyal felszerelt kérvényeket folyó évi julius hó 6-ig bezárólag a főgimnázium igazgatójához kell beküldeni vagy benyujtani.

Az engedélyezett pótló-, javitó-, felvételi és magánvizsgálatok szeptember hó 1., 2., 3. és 4 napjain

folynak le részletezve a következő sorrendben: szept. 1-én d. e. 8-tól az algimnázisták, szept. 2-án d. e. 8-tól a felgimnázisták javitó vizsgálatai lesznek; a magántanulók, pótló és felvételi vizsgálatot tévők d. e. 8-tól irásbeli, d. u. 2-től szóbeli vizsgálatot tesznek és pedig szept. 1-én I—IV.; 2-án V—VI.; 3-án VII. és 4-én a VIII. osztálybeliek. — Szeptember 6-án felolvassuk a fegyelmi törvényeket és megkezdjük a tanitást.

2. Iskolai- és tápintézeti dijak. A szarvasi főgimnáziumba beiratkozó tanuló fizetni tartozik felvételi-, tan- és tanulói segélyző dijat. Ez végösszegekben a különböző dijosztályokba tartozó belépőkre nézve a következő:

a.) helybeli keresztény vallásu I.—IV. oszt.-beli fizet 45 koronát; még pedig belépéskor 35 kor., s február 1-én 10 koronát; V—VIII. oszt.-beli fizet egész évre 41 koronát. Ebből belépéskor 31 kor.-át, február 1-én 10 koronát.

b.) az iskolát fentartó egyházmegyék kötelékébe tartozó ág. h. ev. tanulók fizetnek I.—IV.-ig 53 kort. Ebből belépéskor 39 kor., február 1-én 14 koronát. Az V.—VIII. oszt.-beliek 49 kort. Ebből belépéskor 35 kor. február 1-én 14 koronát.

c.) Esperességen kivül álló keresztény tanulók fizetnek I.—IV.-ig 61 kort. Ebből belépéskor 43 kor., február 1-én 18 koronát. Az V.—VIII. oszt.-beliek 57 kort. Ebből belépéskor 39 kor., február 1-én 18 koronát.

d.) az izraeliták, ha helybeliek, fizetnek 84 koronát. Ebből belépéskor 60 kor., február 1-én 24 koronát. A vidékiek 94 koronát; belépéskor 64 kor., február 1-én 30 koronát.

e.) Tandijmentesek fizetnek 12 koronát, féltandijmentesek az I. félévi teljes összeget.

A tandijon kivül fizetnek a magántanulók 80 kor vizsgálati dijat; nem prot. vallásuak hitoktatójuknak a vallásvizsgáért külön dijat fizetnek.

Ezenkivül fizet minden tanuló tanulói segélyző dijban I.—IV.-ig 1 kor., V.—VIII.-ig 2 koronát.

A közös étkezőben (alumneum) az ebéddija 10 hónapra 90 kor., vacsoradija 70 kor. — Mindkét összegnek fele a belépéskor, második fele febr. 1-én fizetendő. Ha azonban a mostani gabona és husárak nem apadnak, akkor mindkét dij mérsékelt felemelése várható.

A főgimn. pénztárát illető pénzeket Kutlik Endre pénztáros cimére kell küldeni.

3. Kedvezmények. Tan- és tápdij kedvezményért oly tanulók folyamodhatnak, a kik szegénységüket hiteles hatósági bizonyitványnyal igazolják. — A tandijnak egészben vagy részben való elengedését csak oly tanulók kaphatják meg, a kiknek iskolai bizonyitványa jó rendü és magaviseletük is jó. — Az intézetünkbe először belépő tanulókat csak a tanulói segélyegylet kedvezményeire ajánlhatja a tanári kar.

A tan- és tápdij kedvezményért folyamodók f. évi augusztus 20-ig terjesszék be szegénységi- és iskolai bizonyitvánnyal felszerelt kérvényeiket a főgimnázium igazgatóságához; cimezzék azokat a főgimn. kormányzó testületének elnökségére.

4. Melléktárgyak. A melléktárgyak tanulására is lesz alkalma tanulóságunknak. Ilyenek a francia- és angol ny., a zene, az ének, a gyorsirás, vivás, tánc, rajz és festészet. Ha tanulóink kellő számmal jelentkeznek, e tárgyak tanitására nagyobbára intézetünk tanárai vál-

lalkoznak mérsékelt tandij fejében. Az önként jelentkező tanulók egész évre illetve a tanfolyam tartamára kötelezik magukat; közben tehát ki nem léphetnek.

5. Tankönyvek. A használandó tankönyvek jegyzékét azzal a figyelmeztetéssel közöljük, hogy használt tankönyveket is szerezhet a tanuló, de ilyenek bevásárlásánál óvatosak legyenek a szülők, mert rongyos, piszkos vagy más kiadásu tankönyvek használata meg nem engedhető.

6. Vidéki tanulók elhelyezése. A kormányzó testület hozzájárulásával a tanári kar a lakásokra nézve még a mult tanév folyamán következő határozatot hozta: „Szállást, lakást csak oly helyeken fogadhat a tanuló, amelyeket az igazgató tanárnak előre bejelentettek, s melyeket az iskola orvosai e célra alkalmasoknak találtak.“ Figyelmeztetem egyrészt a lakásadó gazdákat, hogy akár személyesen, akár irásban lakásuk pontos cimét, a kiadandó helyiségek és a vállalandó tanulók számát s a feltételeket augusztus 1-ig jelentsék be, másrészt a szüléket, hogy a tanári kar e határozatát tartsák szem előtt, mert ezt a vidéki tanulók felvételének egyik föltételéül kötjük ki. A szállásra vagy teljes ellátásra nézve szivesen szolgál felvilágositással az igazgató-tanár. Akik azonban hozzá bármi ügyben fordulnak, sziveskedjenek válaszbélyeget is küldeni.

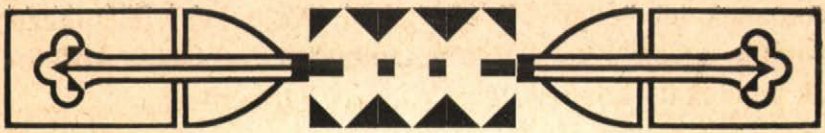

XI.

Az 1909—10. tanévben használandó tankönyvek.

I. osztály.

1. Vallás. Bereczky Sándor: Bibliaismertetés II. kiadás.
2. Magyar. Szinnyei J.: Magyar nyelvtan I. Császár-Váczy: Magyar olvasókönyv az I. oszt. számára. (Athen.)
3. Latin. Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvtan. (Franklin) és dr. Hittrich Ödön: Latin olvasókönyv (Franklin).
4. Földrajz. Vitális István: Földrajz I. rész és Kogutowicz: Iskolai atlasz.
5. Természetrajz: Dr. Szterényi H. I. r. (Lampel).
6. Számtan. Dr. Beke Manó: VII. kiadás. Kiadja: Singer-Wolfner, (ára 2 k. 60 f.)
7. Mértani rajz. Horti H.: Rajz. geometria I. rész.
8. Egyházi ének. Apollo hangjegyfüzet (36 f.)

II. osztály.

1. Vallás. Bereczky Sándor: Bibliaismertetés II. kiadás.
   Károlyi: Uj-testamentom.

2. Magyar. Szinnyei J.: Magyar nyelvtan. II. rész, (Legujabb k.)
Császár-Váczy: Magyar olvasòkönyv II. r. (Athen.)
3. Latin. Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvtan I. rész. Alaktan.
Dr. Hittrich Ödön: Latin gyakorlókönyv a II. o. számára.
4. Földrajz. Dr. Némethy Károly: Földrajz II. kötet (Lampel) és Kogutovicz-féle Atlasz.
5. Természetrajz. Dr. Szterényi H. II. rész (Lampel).
6. Számtan. Dr. Beke Manó: VII. kiadás. (Singer és Wolfner k.)
7. Mértani rajz. Horti H.: Rajz. geometria II. rész.
8. Egyházi ének. Apollo hangjegyfüzet (36 f.)

III. osztály.

1. Vallás. Bereczky: Ker. egyház rövid története. IV. kiadás.
2. Magyar. Szinnyei: Rendszeres magyar nyelvtan. (10-ik kiadás).
Császár-Váczy: Magyar olvasókönyv III. r. (legu. k. Ath.)
3. Latin. Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvtan I. rész. Alaktan III. k. Budapest, Franklin 1907. Ára 1·40 k.
Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvtan II. rész. Mondattan II. kiadás. Budapest, Franklin 1908. Ára 1·40 k.
Dr. Hittrich Ödön: Latin olvasóköny a gimnáziumok III és IV. osztályok számára Bpest, Franklin 1907. 2 60
Dávid István: Rövid latin olvasó és Gyakorlókönyv.
4. Német. Schuszter Alfréd: Német nyelvtan (direkt módszer alapján) I. rész a III. o. számára (Athen.)
5. Földrajz. Dr. Némethy Károly: III. rész (legujabb kiadás. Lampel) és Kogutovicz-féle Iskolai atlasz.
6. Történet. Dr. Szigethy Lajos: A magyarok története, I. rész. (Singer és Wolfner.)
Helmár: Két térkép a magyar történethez. (Stampfel.)
7. Számtan. Dr. Gerevich és Orbók: III-ik kiadás, kiadja Lauffer. Ára 3 korona.
8. Mértani rajz. Horti H.: Rajz. geometria. 3. rész.
9. Egyházi ének. Apolló hangjegyfüzet (36 f.)

IV. osztály.

1. Vallás. Bereczky Sándor: Ker. hit- és erkölcstan.
2. Magyar. Négyesy: „Stilisztika“ — Arany-Lehr: „Toldi.“

3. Latin. Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvtan I. rész. Alaktan III. k. Budapest, Franklin 1907. Ára 1·40 k.
Dr. Hittrich Ödön: Latin nyelvan II. rész. Mondattan II. kiadás. Budapest, Franklin 1908. Ára 1·40 á.
Dr. Hittrich Ödön: Latin olvasókönyv a gimnáziumok III. és IV. o. számára. Bpest, Franklin 1907. ára 2·60 k.
4. Német. Schuszter Alfréd: Német nyelvtan I. r.
5. Történet. Dr. Szigethy Lajos: A magyarok története, II. rész. (Singer és Wolfner).
6. Természetrajz. Szterényi Hugó: Növénytana IV. o. sz. (Lampel).
7. Mennyiségtan. Dr. König és Dr. Beke: „Algebra" IV. kiadás, kiadja az Athenaeum, ára 4 k.
9. Egyházi ének. Appollo hangjegyfüzet.

V. osztály.

1. Vallás. Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés III. kiadás. Károli: Szent Biblia.
2. Magyar. Riedl: Rhetorika. (Legujabb kiadás). Greguss-Beöthy: Magyar balladák.
3. Latin. Csengeri János dr.: Szemelvények Ovidiusból a III. IV. o. számára. III. kiadás, Budapest 1905. Franklin. Dr. Geréb: M. Tullius Cicero védőbeszéde A. Licinius Archias ügyében II. k. Budapest Athenaeum 1904. 60 f. Dr. Kont Ignác, Dr. Schmidt József M. Tullii Ciceronis De imp. Gnaei Pompei oratio ad Quirites (Pro lege Manilia) Budapest 1907. Athenaeum 1 kor. Dr. Schmidt Márton: Római régiségek III. k. Budapest, Stampfel (Révai testvérek) 60 f. Köpesdy Sándor és Cserép József dr. Stilusgyakorlatok Cicerohoz és Ov. Fastijához V. Budapest 1905. Lampel. Latin nyelvtan és mondattan Hittrich-féle. Latin magyar és Magyar latin szótár.
4. Görög. Szamosi János: Görög nyelvtan IV. kiadás. Budapest 1902. Athenaeum.
Szamosi János: Görög olvasókönyv V. o. számára IV. Budapest 1900. Athenaeum.
5. Görögpótló. Kempf: Homéros Iliása. — Geréb: Szemelvények Herodotosból. — Badics: Magyar irod. olvasmányok.

6. Német. Schuszter Alfréd: Német nyelvtan II. rész. V. oszt számára. Kelemen-féle szótár.
7. Történet. Dr. Szigethy L.: Egyetemes történet, I. r. (Singer és Wolfner). Helmár: Iskolai atlasz az ókorhoz. (Stampfel)
8. Mennyiségtan. Dr. Kőnig-Dr. Beke: Algebra IV-ik kiadás, kiadja az Athenaeum, ára 4 k. Dr. Lutter-Eberling: Geometria IX-ik kiadás, kiadja a Franklin társulat ára 4 k.
9. Természetrajz. Szterényi Hugó: Állattan az V. o. sz. (Lampel)

VI. osztály.

1. Vallás. Bereczky: Ker. egyház története.
2. Magyar. Riedl: Poetika és poetikai olvasókönyv V. kiadás. (Lampel) Schakespeare-Szász: Macbeth (Jeles irók iskolai tára. Franklin.)
3. Latin. 1) P. Vergilii Maronis Aeneidos libri XII. Pirchala Imre (I. r. I—VI. ének Athenaeum). 2) Bartal-Malmosi: ab urbe condita liber XXI—XXII. (Athenaeum). 3) Latin stilusgyakorlatok Livius és Vergiliushoz. IV. kötet. Szabó Kálmán-Wirth: (Lampel). Dr. Schmidt Márton: Római régiségek (Tudományos zsebkönyvtár. Stampfel) Latin és magyar szótár.
4. Görög. Dr. Szamosi János: Görög nyelv- és mondattan. Dr. Szamosi János: Görög olvasókönyv (mint az V. osztályban). Dr. Geréb József: Herodotos, Xenophon és Plató irataiból szemelvények. Dr. Keczer Géza: Anthologia lyrica Graeca. Lévai-Vida: Görög magyar szótár.
5. Görögpótló. Badics Ferenc dr.: Magyar irodalmi olvasókönyv III. kiad. (Athenaeum). Schill Salamon: A görög irod. története. Sopokles-Csiky: Antigone. Euripides-Radó: Iphigenia Aulisban.
6. Német. Albrecht János: Német olvasókönyv a IV. o. számára. (Athenaeum). Albrecht János: Nyelvtan. Kelemen-féle szótár.
7. Történet. Dr. Szigethy L.: Egyetemes történet, II. r. (Singer és Wolfner). Helmár, Iskolai atlasz a középkorhoz és ujkorhoz (Stampfel).
8. Mennyiségtan. Dr. Kőnig-Dr. Beke: Algebra IV. kiadás. (Ath.)

Dr. Lutter-Eberling: Geometria IX. kiadás (Franklint k.)
Polikeit: Logarithmusok II. k. (Stampfel)

VII osztály.

1. Vallás. Bereczky: A magyar prot. egyház története.
2. Magyar. Beöthy Zsolt: A magy. nemzeti irod. tört. (Legujabb k.)
3. Latin. M. T. Cic in Verrem libr. IV. magyarázatokkal ellátta Incze József (Athenaeum). Geysa Némethy Aeneis. Bartal-Malmosi: Sallustius Libri de coniu. Catilinae. Cserny-Dávid: Latin stilusgyakor. III. r. Cserép: Római régis
4. Görög. Dr. Csengery János: Szemelvények az Odysseiából. Dr. Ceréb József: „ Xenophonból, Herodotosból és Plátóból. Görög nyelv- és mondattan mint az előző évben. (Dr. Szamosi János-félék)
5. Görögpótló. Schill Salamon: A görög irodalom története. Szilasi Móric: Szemelvények Thukydidesből. Jancsó Benedek: Magyar irodalmi olvasmányok. Dr. Földi József: Demosthenes válogatott beszédei.
6. Német. Schuster Alfréd: Német irodalomtörténet a VII. oszt. számára. Goethe: Hermann und Dorothea, magyarázta Weber R. (I. i.)
7. Történet. Dr. Szigethy L. Egyetemes történet, III. rész (Singer és Wolfner). Helmár, Isk. atlasz az ujkorhoz. (Stampfel)
8. Mennyiségtan. Dr. Kőnig-Dr. Beke: Algebra IV-ik kiadás, kiadja az Athenaeum, ára 4 k. Dr. Lutter-Eberling: Geometria IX-ik kiadás, kiadja a Franklin társulat, ára 4 k. Polikeit: Logarithmusok II-ik kiadás, kiadja Stampfel ára 60 f.
9. Természettan. Fehér-Szekeres: Fizika, legujabb kiadás (Franklin).

VIII. osztály.

1. Vallás Bancsó: Ker. hit- és erkölcstan.
2. Magyar. Beöthy: Magyar nemzeti irod. történet. II. k.
3. Latin. Wirth Gyula: Horatius költeményei. Cicero De officiis (Csengeri). Szemelvények Tacitusból (Schmidt Attila). Cserép: Régiségek. Szótárak.
4. Görög. Dr. Csengeri János. Homeros Iliásából szemelvények.

Dr. Geréb József: Szemelvények Herodotos, Xenophon és Platonból. Elischer-Frőhlich: Szótár Homéroshoz. Lévai-Vida: Görög-magyar szótár.

5. Görögpótló. Schill: Görög irod. története. Alexander: Platon és Arisztotelesz. Zsámboky: A görög müvészet.

6. Német. Heinrich: Német tan- és olvasókönyv IV. r. Lessing: Minna von Barnhelm. Német könyvtár Lampel 70 fillér. Endrei: Stilusgyakorlatok. Kelemen szótár.

7. Mennyiségtan. Dr. Kőnig-Dr. Beke: Algebra IV. kiadás, (kiadja az Athenaeum). Dr. Lutter-Eberling: Geometria IX. k. (Franklin társulat kiadása) Polikeit: Logarithmnsok II. kiadás. (Stampfel kiadása.)

8. Természettan. Fehér-Szekeres, Fizika, (legujabb kiadás Franklin).

9. Történet. Dr. Szigethy L.: A magyar nemzet története és a mai magyar állam ismertetése. (Kókai L. kiadása.) Helmár két térkép a magyar történethez (Stampfel).

10. Bölcsészet. Szitnyai: Lélektan és logika.

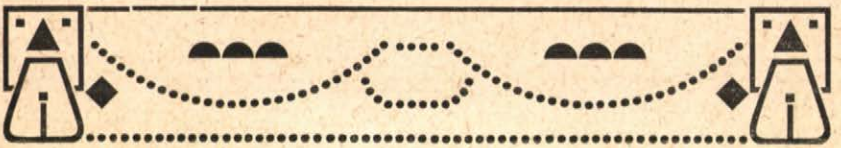

XII.

Évi jelentés.

Tanév kezdete. Beiratások és vizsgák. Az 1908—9.-ik tanév augusztus 31-én a VII. osztálybeli magántanulók vizsgálataival vette kezdetét. A többi osztályok magán-, javitó- és felvételi vizsgálatai szept. 1., 2. és 3-án folytak le.

Felvételi vizsgát tett két I. o.-beli és három II. o.-beli tanuló; ezek közül négy a polgári, egy a katonai alreáliskolából lépett át intézetünkbe. — A levizsgázott 7 magántanuló közül egyet osztályismétlésre, hármat javitóvizsgálatra utasitottunk. — Javitó vizsgához 78 tanulónknak volt joga részint tanárkari, részint püspöki engedély alapján járulni. Közülük öten maradtak el, négyen pedig ujból nem felelvén meg a követelményeknek, osztályt ismételnek.

Szeptember hó 2., 3. és 4. napjain a pótló és javitó érettségi vizsgálatoknak irásbeli, 5-én pedig a szóbeli része ment végbe a külön cikkben előadott módon és eredménnyel.

A beiratkozások szept. hó 1., 2., 3., 4. és 6-ik napjain történtek. Beiratkozott az év kezdetén az I. osztályba 68 nyilvános, 2 magántanuló; a II.-ba 64 nyilvános, a III.-ba 54 nyilvános, a IV.-be 42 nyilvános, az V.-be 41 nyilvános, a VI.-ba 40 nyilvános,

2 magántannló; a VII.-be 45 nyilvános-, a VIII-ba 42 nyilvános-, 3 magántanuló: összesen 396 nyilvános s 76 magántanuló. Egy VI. o. b. nyilvános tanulò, Lengyel Sándor, kit feltételesen vettünk föl, csakhamar a nagyszebeni katonai intézetbe lépett át.

A 402 tanuló között volt 225 ág. h. ev., 37 ref., 85 r. k., 2 gör. kath., 8 gör. kel., 1 unitárius és 44 izraelita; 208 helybeli, 56 Békésvármegyebeli, 138 más megyebeli.

A vidéki tanulók mintegy 70 családnál nyertek elhelyezést a szünidőben bejelentett és Dr. Takács Gusztáv iskolai orvossal együtt megvizsgált és engedélyezett lakásokon.

A tanévet szeptember 7-én délelőtt 9 órakor nyitottuk meg. A tanuló ifjuságnak az osztálytanárok az osztálytermekben lediktálták az órarendet; aztán a tornacsarnokban az igazgató-tanárnak a szülékhez, a szülék helyetteseihez és a tanulókhoz intézett buzditó beszéde után Dr. Nemes Béla, ért. jegyző, olvasta fel és magyarázta meg a tanulóknak már előzőleg kézbe adott fegyelmi törvényeket. Végül Lang János tanár „Német nyelvi tanitásunk" cimén tartott székfoglaló értekezést. Az ünnepély most volt először nyilvános; ép azért a szülők és lakásadók még csekély számmal jelentek meg.

Szeptember 20-án a közeli ág. h. ev. ó-templomban összes tanulóságunkkal részt vettünk a tanévnyitó istentiszteleten, melyen Melis János vallástanár mondott a rendes istenitisztelet keretében ünnepi beszédet.

Tanári kar. Alakulás. Értekezletek. A tanári karban még a mult tanév befejeztével történt meg az első változás. Benka Gyulának, az intézet nagynevü Nesztorának, nyugalomba vonulásával a német-latin tanszékre hirdetett pályázatot a kormányzó testület. A hét pályázó közül aztán 1908. junius 18-án tartott ülésében Lang Jánost, a rozsnyói ág. h. ev. főgimnázium okleveles helyettes tanárát választotta meg végleges rendes tanárnak. Ő szeptember 1-én lett a tantestület tagja.

A kéthavi szünet alatt vált ki tanárkarunk kötelékéből egyik nagyképzettségü kollegánk: Sulek József, kit a Kultusz Miniszter Úr a Budapesti ág. h. ev. főgimnáziumhoz nevezett ki a megüresedett mennyiségtan-term.-tani tanszékre rendes tanárrá. Ugyancsak ekkor váltak meg intézetünktől Molnár János róm. kath.

és Dr. Borsodi József izraelita hitoktatók, valamint Levius Ernő zenetanár. Tantestületünk mind a négy tagjának távozását őszinte sajnálattal kisérte: ugy a tanitói és nevelői munkában, mint a kartársi szellem ápolásában egyaránt érdemes, kipróbált és szeretetreméltó tanerőket veszitett bennök. Kedves emléket hagytak ők maguk után ugy a tanártestület, mint a tanulóifjuság kebelében.

Sulek József helyére a kormányzó testület 1908 aug. 11-én tartott ülésében a pályázók közül Hraskó Kálmánt, a szarvasi tanitóképző tanárát, ajánlotta első helyen, a kit aztán a VKM 104.804 sz. szept. 23-án kelt leiratával ki is nevezett. A kinevezés késése folytán kartársunk csak október 1-én foglalhatta el uj állomását. Az izraelita tanulòk hitoktatója dr. Drechsler Miksa, rabbi, a róm. katholikusoké pedig Fetzer József segédlelkész lett.

Uj kollegáinkban szakjukban képzett, hivatalos teendőik végzésében lelkiismeretes és pontos, az összhangos testületi élet és szellem megőrzésében, ápolásában és fejlesztésében buzgó, előzékeny tanerőket nyert intézetünk.

A személyi változásokkal az iskola körében fennálló tiszteletbeli állások ujabb betöltése is együtt járt. Részint a mult tanév végén, részint az uj tanév elején intézkedett ezekre nézve a kormányzótestület jóváhagyása mellett a tanári kar. Az értekezletek jegyzője, a Vajda önképzőkör elnöke és a főgimnáziumi könyvtár őre Dr. Nemes Béla, a természettani szertár őre Hraskó Kálmán, a tanulói daloskör, a tanulói zene- és gyorsirókör vezetője illetve elnöke Saskó Samu lett. — A tanulói segélyző egyesület elnöke, a földrajzi szertár és éremgyüjtemények őre Sárkány Imre, a természetrajzi és vegytani szertár őre Plenczner Lajos, a rajzszerelvényeké Sziráczky Gyula, a tornaszerelvényeké Oláh Miklós, az ifjusági gyámintézet elnöke Wünschendorfer Aladár maradt. — Az algimnáziumi ifjusági könyvtárakat, melyek közül az első és második osztályé a folyó tanévben létesült, az osztályfők, névszerint Sziráczky Gyula (I.), Liska János (II), Kutlik Endre (III.) és Plenczner Lajos (IV.) kezelték

Havi értekezleteinket rendesen a hónap utolsó napján tartottuk. A rendkivüli értekezletekkel együtt összesen 20 értekezleten kötelességtudat és kartársi egyetértés volt irányadó elvünk mindama teendők elintézésében, melyek az iskola életében az év folyamán előfordultak. — A tanári kar 14 tagja lépett már be az

országos ág. h. ev. tanáregyesületbe, melynek választmányi tagjául Liska Jánost választotta meg testületünk. — Értekeztetünkön foglalkoztunk az orsz. ág. h. ev. tanáregyesület folyó tanévi munkaprogrammjának megállapitásával, majd a megállapitott pontokban foglalt kérdések fejtegetésével. S örömmel tapasztaltuk, hogy véleményünk mindkét esetben az egyeüsletnél figyelemre és méltatásra talált. Az egyesületnek 1908. okt 7-én Budapesten lefolyt választmányi ülésén Liska János, 1909. évi április 14. és 15. napjain Pozsonyban tartott évi közgyülésén pedig Lang János és Liska János kartársak képviselték intézetünket. Véleményt mondtunk az „Utasitások"-ra nézve is, melyek az elemi- és középiskolák, valamint tanitóképzők vallástanitására vonatkozólag készültek, s melyeket az egyetemes közoktatási bizottság hozzánk is áttett. — A csanád-csongrádi egyházmegye nagyérdemü esperesét, kormányzótestületünk 'közszeretetben és közbecsülésben részesülő tagját meleghangu sürgönyben üdvözölte értekezletünk azon ünnepélye alkalmából, melyet a szentesi egyház lelkészkedésének 40-ik és a szentesi egyházban való lelkipásztorkodásának 25-ik évfordulója alkalmából rendezett.

Két ellenőrző értekezletünket, melyeken az összes tanulók tanulmányi előmenetele, szorgalma és magaviselete felett mondtunk itéletet november 30-án és április 1-én tartottuk. — Első izben 146, másodizben 119 tanulónak szüleit hivtuk fel arra, hogy együttes munkával, a felügyeletnek erélyesebb gyakorlásával támogassanak bennünket nehéz feladatunk teljesitésében.

Két osztályozó értekezletünk, melyeken az első félévi és évvégi osztályzatot állapitottuk meg, január 30-án és junius 19-én volt. Az első félév végén 388 megosztályozott tanulónk közül jeles volt: 10, jó: 38, elégséges: 177, egy tárgyból elégtelen: 44, két tárgyból: 35, több tárgyból: 84. Elégtelen volt tehát összesen: 163. Ha megemlitem, hogy a nov. 30-án tartott értekezleten 211 tanulót intettünk meg, megállapitható, hogy 48 tanuló javitott osztályzatán

Az évvégi eredményt a táblázatos kimutatás tünteti föl.

Valláserkölcsi és fegyelmi állapot. Iskolai ünnepek. A tanári kar és kormányzó testület gondoskodásának elsőrendü tárgyát a tanulóifjuság valláserkölcsi érzésének ápolása, ébrentartása és fejlesztése képezte. A tanitást mindennap délelőtt,

délután imával kezdtük és végeztük; bármely vallásfelekezetü tanulónktól megkövetelték, hogy vasárnap és ünnepnapokon a saját templomában megjelenjen. Az evangelikus tanulókat minden vasárnap — a téli hónapok alatt is — vagy az ö, vagy az ujtemplomba vezettük föl az istentiszteletre.

Az egyházi énekre vonatkozólag a kormányzó testület még az 1908 junius 18-án tartott ülésében hozott határozatot. Megbizta Saskó Sámuel, főgimnáziumi rendes tanárt, 450 korona tiszteletdij mellett az énektanitással, de kötelezte őt az egyházi ének tanitására, s erre vonatkozó részletes tanterv kidolgozására is. E tanterv elfogadása után a folyó tanévben már heti egy-egy órában tanitotta Saskó tanár az alsó négy osztályt két csoportra osztva az egyházi énekre. Ezenkivül a vallástani órákat is rendesen énekléssel fejezik be az ev. tanulók.

Október 31-én a reformáció évfordulóját ünnepeltük a régi főgimnázium disztermében. Deprecatiót december 11-én és május 28-án tartottunk s utána az ur asztalához járulunk. Mindhárom izben Melis János vallástanár mondott beszédet.

A VIII. o.-beli evang. tanulók vallásvizsgálatán Haviár Dániel felügyelő, Mocskónyi József igazgató-tanár, Kutlik Endre, dr. Nemes Béla és Wünschendorfer Aladár tanárok vettek részt. A római katholikusokén Szirmay L. Árpád esperes-plébános elnökölt; az izraelitákén az igazgató-tanár, a gör. keletiekén az igazgató és dr. Nemes Béla tanárok jelentek meg, akik örömmel hallgatták a román tankönyvekből jó magyarsággal adott feleleteket, ami Popovics Elek hitoktató érdeme.

Az osztálytanárok buzgólkodása folytán 66 tanulónk fizetett elő a Pápán megjelenő „Szövétnek“ cimü protestans irányu ifjusági lapra. Az előfizetési dijak összegyüjtése, beküldése, az egy csomagban érkező lappéldányok szétosztása körül tanusitott fáradozásáért dr. Nemes Béla tanárt illeti meg az elismerés.

Örömmel emlithetem meg azt is, hogy különböző felekezetü tanulóink között a testvéries egyetértést és együttérzést, egymásnak kölcsönös megbecsülését egyszer sem zavarta meg annak tudata, hogy más-más templomba járnak imádni az Istent.

Az ifjuság hazafias érzelmeinek erősitésére, előadási képességük gyakorlására, szépérzékük fejlesztésére, kedélyük deritésére

és ártatlan örömöknek élvezésére ez évben is több iskolai ünnepet rendeztünk.

A Vajda-önképzőkör rendkivüli ülés keretében ünnepelte meg október 6-át. A tanulói dalos- és zenekörrel karöltve február 20-án tánccal egybekötött hangversenyt rendezett, mely nem remélt anyagi és az elismerést méltán kiérdemelt erkölcsi sikerrel folyt le. Igaz lelkesedéssel és hazafias felbuzdulással vette ki részét ifjuságunk március 15-ének megünneplésében is. Ez ünnepségek müsora a rendező egyesületekről szóló jelentésekben található

Junius 8-ára halasztottuk a tervezett tornaverseny miatt a tanuló ifjuság majálisát a megszokott módon napközben énekkel, játékokkal, tornagyakorlatokkal, délután a kisebb, este a nagyobb tanulók táncával.

Itt emlitem meg a második tanulmányuti kirándulásunkat is. — Ez év végén junius 23—28-ig terjedő időben 25 tanulónk keresi föl Plenczner Lajos tanár vezetése mellett a kies Balaton-vidéket. E kirándulásról bővebben jövő értesitőnkben számol be a vezető tanár.

Az iskolai ünnepek sorát junius 21-én d. u. 5 órakor az „Évzáró ünnepély fejezi be, mely az intézetünkben eddig szokásos nyilvános vizsgálat helyett e tanévben van először. Müsora a következő:

1., Veni sancte . . . előadja a tanulói vegyeskar.

2., Megnyitó beszéd: tartja Mocskonyi József igazgató-tanár.

3., Az ösztöndijak és jutalmak: kiosztja Kutlik Endre pénztáros.

4., Grieg: a) Morgenstimmung; b) Anitra' s Tancz: előadják Grimm János VIII.- és Kárpáthy Sándor VII. o. t.

5., Ének a magyar gályarabokról Baja Mihálytól: szavalja Jankó Gergely VII. o. t.

6.. Magyar dalok: énekli a tanulói férfikar.

7., Magyar rapsodia Gál Ferencztől: előadja Kárpáthy Sándor VII. o. t.

8., Ch. Dancla 3-ik Symphoniája: előadják: Grimm János

VIII.- és Mihály László VI. o. t. hegedün, Kárpáthy János VII. o. t. zongorán.

9., Hatvani Arany Jánostól: szavalja Karancsy István VIII. o. t.

10., Évzáró ének Benka Gyulától: előadja a tanulòi vegyeskar.

11., Induló Benka Gyulától: előadja a tanulói zenekar.

Tanulóságunk erkölcsi magaviselete az intézet falain belül e tanévben az előbbiekhez képest emelkedést mutat. Bizonysága a fegyelmi esetek csökkenése; oka az óraközben való rendszeres ellenőrzés.

Az iskola falain kivül azonban nem dicsekedhetünk még haladással. A társadalomnak a kávéházi és vendéglői élet iránt tanusitott nagy előszeretete, a korcsmahelyiségek rohamos szaporodása s azok tulajdonosainak jövedelemért való versengése nem maradhat hatás nélkül a fejlődő ifjuságra sem. A felnőttek példája, a mulatòhelyiségek száma mind meg annyi csábitó, kinálkozó alkalom a viaszként hajlitható ifjunak.

Ez is egyik oka annak, hogy főleg a korcsmázás miatt két tanulót el kellett tanácsolnunk, hármat kevésbbé szabályszerü osztályzattal kellett sujtanunk.

Hogy e tekintetben is javulás várható, arra reményt nyujt a Belügyminiszter Urnak azon rendelete, melylyel a rendőrközegeknek is kötelességévé teszi egyrészt a tanulók ellenőrzését, másrészt azon tulajdonosok és bérlők megbüntetését, kik helyiségeikben a tanulóságnak alkalmat nyujtanak a mulatozásra.

A tanulóknak lakásukon való ellenőrzésére is gondot forditott tanári testületünk részint az iskolaszolga útján, részint személyesen keresve föl őket.

Jò magaviseletet tanusitott az első félévben 243, szabályszerüt 137, kevésbbé szabályszerüt 8 tanuló. — Az évvégi adatok a statisztikai kimutatásban láthatók.

Egészségi állapot. A tanári kar és tanulóifjuság egészségi állapota általában kielégitő volt. Hosszasabb, sulyosabb betegségi eset a tanári karban nem fordult elő; egy-két napi mulasztásra vagy az influenza vagy hivatalos kiküldetés kényszeritett bennünket. Az ilyen mulasztások is ritkán történvén, nem zavarták meg a tanitás rendes menetét, s a helyettesitésben sem

okoztak nehézségeket. — Családi gyász is elkerülte testületünket, s igy e tanévet a szerencsésebbek közé számithatjuk.

Tanulóságunk egészségi és erkölcsi állapotára való tekintetből még a nyári szünet alatt jártuk be a tanitóképző igazgatójával és Dr. Takács Izsó iskolaorvossal a bejelentett tanulòi lakásokat. Elháritottunk minden kifogásolni valót. Igy a tanulói lakások nemcsak az egészségügyi követelményeknek felelnek meg, de legnagyobb részök csinosnak is mondható. — Nem is emeltek a kartársak sem látogatásaik során a lakások ellen kifogást.

Tantermeink tágasak, világosak, jól füthetők és szellőztethetők. Az óra közökben a tiz percnyi szünet alatt nyitva állanak, s igy a levegőjük mindég felfrissül.

Tanulóink ellenálló képességének fokozására előnyösen hat a kora tavasztól késő őszig lehetőleg a szabadban végzett testedző tornagyakorlat és játék, aztán a nyári hőségben a fürdés, s télen a korcsolyázás.

Iskolaorvosaink ellenőrzése is gondos. Mindjárt a beiratkozások idején megvizsgálta dr. Takács Izsò iskolaorvos a vidékről jött tanulók szemét. Majd dr. Mikolay István iskolaorvos tartott 1908. okt. 8-án és 1909 május 11-én szemvizsgálatot. Első esetben egy tanulót talált trachomásnak, mindkét esetben kettőt trachomagyanusnak. A kellő óvintézkedés ezeknél megtörtént. Az ujraoltást Dr. Belopotoczky György községi orvos május 6-án végezte.

Az első félévben 483 volt a könnyü, és 10 a sulyosabb betegségi esetek száma. Egyszer sem mulasztott 135, igazoltan mulasztott 253 tanuló 5038 órát, egy tanuló igazolatlanul 2 órát. — A második félévben ugy a könnyü, mint a sulyosabb betegségi esetek száma valamivel kevesebb volt. Különben az évvégi statisztika nyujt róla kimutatást.

Sulyosabb betegsége miatt magántanulóvá lett egy VII. o. b. s az érettségitől elmaradt egy VIII. o. b. tanulónk. — Gyászesetünk is volt: Kovaltsik József VIII o. b. tanulónkat ragadta el a tüdővész. Orosházán szülei körében hunyt el, s igy temetésére csak 6 osztálytársa mehetett el, akik azonban összes tanulótársai nevében helyeztek sirjára koszorut, s az egész tanulóifjuság nevében bucsuztak el szorgalmas, tehetséges, jeles előmenetelü, szerény magaviseletü társuktól. Az iskola a gyászlobogó kitüzésével jelezte veszteségét. Nyugodjék békével!

Iskolalátogatás. Géresi Kálmán, debreceni tank. kir. főigazgató, mint miniszteri megbizott, iskolánkban 1909. január hó 28., 29. és 30. napjain végezte hivatalos látogatását. — Érdeklődéssel nézte végig a Körös jegén január 29-én rendezett tanulói korcsolyaversenyt is. — Látogatása alatt az intézetre, a tanári kar munkájára és a tanulóságra vonatkozólag szerzett tapasztalatait, észrevételeit a január 30-án tartott értekezleten adta elő A látottak és hallottak felett teljes elismerését fejezte ki; majd az igazgató-tanár köszönő szavai után szivélyes bucsut vett a tanári kartól.

Jótékonyság. Adományok, kedvezmények, gyüjtések. E tanév végén is hálás köszönettel számolhatok be az intézetünknek juttatott kegyes adományokról:

1. Az ösztöndijak gyarapitására adományoztak a következők: Réthy Béla, békéscsabai gyógyszerész, a mult évben alumneumi ösztöndijra alapitványakép befizetett 500 koronát 600 koronára egészitette ki, s ez összegről alapitó levelet is állitott ki, melyet a kormányzótestület elfogadó záradékának rávezetése után egész terjedelmében fogunk közölni. A Szarvasi Hitelbank 50., dr. Szlovák Pál 10., Dr. Drechsler Miksa 15., Ponyiczky Máté 20, dr. Mikolay István 30., a Szarvasi Jótékony Nőegylet 52 koronával járultak az idei ösztöndijak és jutalmak gyarapitásához.

2. A tanulói segélyegylet alaptőkéjére: A Békésszentandrási Takarékpénztár 50, dr. Belopotoczky György, községi orvos 12, a szarvasi tanulóság 1908. aug. 1-én rendezett táncmulatsága jövedelméből 58·40 K. összeget juttatott.

3. Az alumneumi alapitvány növelésére: A Szarvasi Hitelbank 50 koronát szavazott meg.

4. Az alumneumi kiadások fedezésére: Békésvármegye a közmivelődési alapból 400 koronát juttatott.

5. A kirándulási alapra és a folyó kirándulás céljaira adtak: Dobos Adolf tánctanitónk 10, a Szarvasi Hitelbank 25, a Szarvasi Takarékpénztár 20, a Békésszentandrási Takarékpénztár 25 K.

A tanári kar ajánlata s a felügyelő-bizottság határozata alapján a következő tanulók kaptak kedvezményt:

1. Tandijban: II. osztályban: Csaják János 18 k., Finkelstein Vilmzs 23 k., Kéri Imre 49 k., Pribelszky Pál 10 k., Valentinyi Jenő 33 k. Összesen 133 koronát.

III. osztályban: Holub János 10 k., Scholtz László 10 k., Valentinyi István 33 k. Összesen: 53 koronát.

IV. osztályban: Dankó János 33 k., Inczédy Gábor 33 k., Kálló Ferencz 33 k., Rapos Tibor 14 k., Salzmann Sándor 33 k. Összesen: 146 koronát.

V. osztályban: Bakay Jenő 45 k., Egyed Béla 18 k., Molnár László 18 k., Nippold János 18 k., Szokolay Pál 37 k., Thury György 29 k., Törő Géza 29 k. Összesen 194 k.

VI. osztályban: Margócsy Géza 29 k., Neumann István 29 k., Salzmann Aladár 37 k., Sass Ferencz 37 k. Összesen 132 k.

VII. osztályban: Dudok Márton 18 k., Illyés István 10 k., Kárpáthy Sándor 18 k., Korell Vilmos 18 k., Moravcsik Dezső 29 k., Pokorny Béla 37 k, Szántó Róbert 18 k. Összesen 177 k.

VIII. osztályban: Krcsmárik Gyula 29 k., Sarlay Aladár 29 k. Összesen 58 k. — Végösszeg 893 K,

2. Alumneumdijban: II. osztályban: Gabrinyi István 30 k., Pokorny Lajos 30 k. Összesen 60 k.

III. osztályban: Kvasz István 30 k., Garay Iván 30 k., Szokolay Sándor 30 k. Összesen 90 k.

IV. osztályban: Rapos Tibor 50 k. Összesen 50 k.

V. osztályban: Ágoston Gyula 30 k., Szokolay Pál 50 k., Nippold János 30 k., Egyed Béla 30 k. Összesen: 140 k.

VI. osztályban: Sass Ferencz 50 k. Összesen: 50 k.

VII. osztályban: Korell Vilmos 50 k., Dudok Márton 50 k., Pokorny Béla 50 k. Összesen 130 k.

VIII. osztályban: Fekete Sándor 30 k., Kiss József és Kovaltsik József utóbb Szántó Vilmos mint seniorok ingyen ebéd és vacsoradijban részesültek; elengedve 90+90+70+70=320 k Összesen: 350 koronát.

Végösszeg 870 korona.

Ehhez járul 14 tanitóképzős 855 korona ebéd dija, melyet a főgimn. pénztár fizetett.

A tanulói segélyegylettől segélyben részesült tanulók kimutatását az egyesületről szóló jelentés kapcsán közöljük.

Tanuló ifjuságunk körében több izben rendeztünk gyüjtést, hogy fejlesszük bennük az áldozatkészséget akár a hazafias, akár jótékonysági intézmények iránt. Tanulóink minden alkalommal készséggel hozták el filléreiket, s örömest vették ki részüket mindkét cél előmozditásában. Nehogy azonban tulságosan megterheljük őket, nem egyszer voltunk kénytelenek a beküldött gyüjtőiveket félre tenni.

Az ungvari siketnémák intézete javára eladott Kiss József alumneumi senior, 100 darab 10 filléres, Kovaltsik József, a másik senior pedig 100 darab 2 filléres szelvényt. A 12 koronát beküldtük.

A főgimnázium egykori jeles tanárának, Greguss Ágostnak szobrára gyüjtött és beküldött az igazgató-tanár 121 kor. 83 fillért. Ehhez járult a tanári kar 27, az I—VII. osztálybeli tanulóság 30·93, Zvarinyi János 2, Holéczy Gusztáv 2, Sámuel Adolf 1·50, Grósz Mór 1, dr. Haviár Gyula 2, dr. Szemző Gyula 2, Ponyiczky Máté 2, Haviár Dani 2, dr. Mázor Elemér 1·40, dr. Takács Izsó 1, dr. Mikolay István 2, Scholtz Gyula 1, Chovan Károly 2, a Szarvasi Takarékpénztár 10, a Szarvasi Hitelbank 10, Nagy László 2, a Békésszentandrási Takarékpénztár 10, a Szarvasi Helyi Tanitó Egyesület 3, Szarvas községe 5, Kollár Lajos 2 koronával.

A székesfővárosban épült Petőfi ház céljaira kibocsátott 1 koronás sorsjegyekből megvásárolt tanárkarunk és ifjuságunk 70 darabot. Az ezen összeg után küldött 2 példány Petőfi-diszmüvet kisorsolás utján Harsányi Dezső VIII. és Major Kálmán VII. o. tanuló nyerték meg. E 70 koronán kivül a Vajda-önképzőkör is adományozott hangversenye jövedelméből 50 k.; s igy e célra összesen 120 koronát juttattunk.

A „József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület“ (Budapest, IX. Lónyay-utca 47.) 8 drb gyüjtő tarsolyt küldött, hogy osztályonként csusztassa bele minden tanuló a maga fillérét, mint irgalmas szive adományát, a szerencsétlen tüdőbetegek szenvedéseinek enyhitésére. A nyolc drb. persely tartalma osztályonként következő volt; I. o.

1·83, II. 4·11, III. o. 3·42, IV. o. 3·07, V. 4, VI. o. 2·76, VII. o. 3·86, VIII. o. 3·95, összesen 27 korona. Ez összeget a tarsolyokkal együtt beküldtük.

Osztályvizsgák, ösztöndijak, oklevelek, jutalmak. A vizsgálatok sorát a VIII. osztálybeliek vizsgálatai nyitották meg. Ez osztály nyilvános tanulói május 10—19. napjain, magántanulói május 18-án vizsgáztak.

A többi osztályok záróvizsgálatai — cenzurái — junius 10—19. napjain folytak le. Ugyanezen napokon tettek a magántanulók d. e. irásbeli, d. u. szóbeli vizsgát. Jun. 13-án d. u. 5 órakor a tornavizsga volt a nagy közönség élénk érdeklődése mellett.

Ösztöndijban részesültek: a) Az Egyetemes Dijosztó Bizottságtól juttatott Teleky-Róth Johanna grófnő alapitványából (á 70 kor.) Dudok Márton VII., Szekera Pál és Krcsmárik Gyula VIII. o. tanulók. Ez utóbbi megkapta a Szarvas város alapitotta 100 koronás Rákóczi-ösztöndiját is.

b) A főgimnázium rendelkezésére álló nagyobb ösztöndijakból kaptak;

1) A Benka-alapból (195 K.) Sarlay Aladár VIII. o. t.

2) A Németh István tábornok alapitványából (84 K.) Welker Frigyes VIII. o. t.

3) A Beyschlag-Töltéssy-alapból (65 K.) Pokorny Béla VIII. o. t.

4) A Tatay-alapból (á 65 K.) Harsányi Dezső és Kiss József VIII. o. t.

5) A Boczkó Dániel-alapból (á 52 K.) Czinkotszky Jenő VII. és Sass Ferenc VI. o. t.

6) Az Urszinyi-alapból (65 K.) Kárpáti Sándor VII. o. t.

7) A Hudoba Lukács-alapból (65 K.) Incédi Gábor IV. o. t.

8) Az Ifj Haviár Dani-alapból (65 K.) Moravcsik Dezső VII. o. t.

9) Az özv. Kvacsala Jánosné-alapból (64 K.) Scholtz László III. o. t.

10) A „Szarvasi Hitelbank“ mennyiségtani jutalmát (50 K.) kapta Kalmár Jenő VII. o. t.

c) A kisebb alapitványokból, valamint adományokból inkább jutalom, mint ösztöndijakat kaptak:

1) A Rafinszky-alapból (26 K.) Neuman István VI. o. t.

2) Az id. Haviár Dániel-alapból (22 K.) Szántò Vilmos VIII. o. t.

3) Zsilinszky-alapból (18 K.) Kegyes Zsigmond VIII. o. t.

4) A Party Ferenc-alapból (13 K.) Szekera János IV. o. t.

5) A szarvasi festők alapjából (13 K.) Sárkány Mihály VII. o. t.

6) A Vozárik Pál-alapból (13 K.) Hageter Gusztáv VI. o. t.

7) A Székács József-alapból (13 K.) Dankó János IV. o. t.

8) A Szécsi-alapból (13 K.) Salzmamm Aladár VI o. t.

9) A Bernát-alapból (26 K.) Valentinyi István III. o. t.

10) A Szemián Dániel-alapból (13 K.) Valentinyi Jenő II. o. t.

11) A Debreceni alapból (6 K. stiljutalmat) Leichter Aladár VII. o. t.

12) A Szarvasi nőegylet aranyaiból (á 20 K.) Simon Béla VI. és Balla Pál V. o. t.

13) Ponyiczky Máté diját (20 K.) Krausz Antal VIII. o. t.

14) Dr. Szlovák Pál math. diját (10 K) Szlovák Kálmán IV. o. t.

14) Dr. Drechsler Miksa vallás-jutalomdiját Salzman Sándor IV. o. t. (10 K.) és Finkelstein Vilmos II. o. t. (5 K.)

d) A bányai ág. h. ev. egyházkerület ösztöndijából kaptak:

Nippold János és Pajtás Gyula V. o. t. (á 20 K.), Szokolay Pál V. o. t. (16 K.), Egyed Béla V. o. t. (15 K.) Zguth László VIII., Korell Vilmos VII., Esztergály Gyula VI., Laukó Pál VI., Margòcsy Géza VI., Némedi János VI. és G. Szabó Márton VI. o. t. (á 13 K.) Tepliczky János V. és Thury György V. o. t. (á 9 K.), Szuchovszky Gyula V. és Rapos Tibor IV. o. t. (á 8 K) Holub János III. és Lestyán György III. o. t. (á 7 K.)

e) Könyvjutalmat kaptak:

1) A nemzeti szövetkezet-alapból (9 K.) Medvegy Mihály III. o. t.

2) Dr. Drechsler Miksa vallás-jutalmul adott könyveiből Leichter Aladár VII., Kalmár Jenő VII., Braun Márton VI., Újhelyi Mihály VI., Szemző Pál VI.. Krausz István V, Grosz Jenő III. és Halász Aladár I. o. t.

3) Saskó Sámuel könyvjutalmát a gyorsirásban kifejtett szorgalmáért és ügyességéért Neuman István V. o. t.

e) Tornajutalmat kaptak: Moravcsik Dezső VII. o. t. 12 kor., a szarvasi nőegylettől; Korell Vilmos VII. o. t., Faranov Sándor VII, o. t., Ábrahám János VII. o. t., 10—10 kor. dr. Mikolay István községi orvos ur szives adományából; továbbá Egyed Imre VI. o. t., Hageter Gusztáv VI. o. t., Gulyás Ferencz VI. o. t., Simon Béla VI. o. t., Pesti Lajos VI. o. t., Varga Jenő VI. o. t., Messzik Béla V. o. fejenként szintén 10—10 koronát a szarvasi főgymnasiumtól. Összesen tehát 112 kor. lett tornajutalom cimén kiosztva.

Diszoklevelet nyertek a folyó tanévben a következő tornászok: Jan. 29-én korcsolyaversenyben 200 m. pályán Hageter Gusztáv VI. o., Mészáros Jenő VI. o. Tepliczky János V. o., Lévai Ferencz III. o. Mükorcsolyázásban első lett Laukó Pál VI. o., második Hageter Gusztáv VI. o., harmadik: Braun Márton VI. o. Diszkoszdobálásban győztes lett Mihály László VI. o. 29·10 m.-el. Junius 5-én sulydobásban első lett: Gutwein János VI. o., második Varga Jenő VI. o., harmadik Korell Vilmos VII. o. Távolugrásban deszkáról irammal első: Hageter Gusztáv VI. o. 586 cm., második: Pesti Lajos VI. o. 574 cm.-el, harmadik: Varga Jenő VI. o. 545 cm. Junius 8-án: Kötélmászásban csoportgyőztes lett: Reismann Imre V. o. és Simon Béla VI. o. Függeszkedésben: Pesti Lajos VI. o., Korell Vilmos VII. o. és Ábrahám János VII. o., ez utóbbi győztesek győztese czimet is nyert. Az Erzsébetligetben sikfutásban 100 m. Groszmann Lajos III. o. első. 150 méteres pályán Simon Béla VI. o., Varga Jenő VI. o., Jankó Gergely VII. o., Deim Sándor VII. o., ki győztesek győztese cimet is nyert. Füleslapdaversenyben a VIII. oszt. győztes lett a VI. o. ellen 6:1 arányban. Nagykótyában a VIII. o. 4-es csapata az V. o. 4-es csapatával győzött 14:7 arányban. Határdobóban a IV. o. 10-es csapata le-

győzte a III.-ik oszt. 10-es csapatát 4:2 arányban. Junius 13-án az évzáró tornavizsga alkalmával szertornázásban (magas nyujtó; m. korlát, lò összetett verseny) első: Moravcsik Dezső VII. o., második: Ábrahám János VII. o, harmadik: Gulyás Ferencz VI. o., negyedik: Pesti Lajos VI. o. t., ötödik: Faranov Sándor VII. o. Magasugrásban deszka nélkül: Hageter Gusztáv 150 cm. első, második Pesti Lajos 145 cm., harmadik Szuchovszky Lajos 140 cm. VI. o. tanulók. Rùdmagasugrásban: győztes lett: Hageter Gusztáv VI. o. 265 cm.-el. Junius 16. 100 yardos uszóversenyben a holt Körös uszoda melletti részén győztesek győztese lett Klein István VII. o. Csoportgyőztesek a 19 é. k. Zatkalik Ferencz VII. o., a 16 é. k Dankó Károly V. o., a 15 évesek közt Groszmann Lajos III. o.

Kormányzótestület Államsegélyszerződés. A lefolyt tanévről valò jelentésemet nem fejezhetem be méltóbban, mint ha mély köszönettel, hálás tisztelettel emlékezem meg kormányzótestületünknek, s annak élén Felügyelőnknek lankadatlan, önzetlen, jóakaró gondoskodásáról. — Az ő érdemük, hogy a Vallás és Közoktatásügyi Miniszterium elfogadta ujabb államsegélyszerződésünket, s ezzel biztositotta évszázados intézetünk további haladásának feltételeit. — Az intézet emelkedése, fejlődése, virulása legyen az ő legnagyobb örömük, legszebb jutalmuk!

XIII.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

	A tanulók	az I. osztályban	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	felvétetett	70	66	54	42	41	41	46	46	406
	vizsgálatott tett	68	61	54	40	39	41	43	44	390
	nyilvános	66	61	54	40	39	41	41	41	383
	magán	2	—	—	—	—	—	2	3	7
	haladó	61	56	52	38	39	39	41	44	369
	ismétlő	7	5	2	2	—	2	2	1	21
vallása:	ág. hitv. evangelikus	48	45	30	23	20	18	18	16	218
	református	3	1	7	4	3	8	6	5	37
	római katholikus	9	10	12	8	8	8	12	15	82
	görög katholikus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	görög keleti	2	—	1	1	3	—	1	—	8
	unitárius	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	izraelita	6	5	4	4	5	6	6	8	44
anyanyelve:	magyar	63	58	53	40	38	41	43	44	380
	német	2	2	1	—	—	—	—	—	5
	tót	1	1	—	—	1	—	—	—	3
	román	2	—	—	—	—	—	—	—	2
	más nyelvü	—	—	—	—	—	—	—	—	—
nyelvismerete:	magyar	42	39	34	27	21	31	28	31	253
	magyar-tót	20	16	14	12	9	5	5	4	85
	magyar-német	3	6	4	—	4	3	7	5	32
	magyar-román	2	—	1	1	3	1	—	1	9
	magyaron kivül 2 nyelv (német, tót, román, szerb)	—	—	1	—	1	1	2	3	8
	magyaron kivül 3 nyelv (német, tót, román, szerb,	1	—	—	—	1	—	1	—	3

A tanulók			az I. osztályban	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
szüleinek polgári állása:	őstermelő	önálló nagybirt. és b.								1	1
		önálló kisbirt. és bérl.	15	18	14	11	8	8	11	2	87
		alkalmazott				5	1	1			7
	iparos	önálló nagyiparos		1							1
		önálló kisiparos	13	13	11	7	5	6	6	5	66
		alkalmazott		1				1			2
	kereskedő és vállalk.	önálló nagykeresked.	1	1							2
		önálló kiskereskedő	3	7	4	5	4	6	2	4	35
		alkalmazott		1					1	4	6
	tisztviselő	állami v. hatósági	2	3	9	1	4	2	5	8	34
		magán v. társulati	1	5	4	2	2	2		2	18
	katona										
	más értelmiségi		15	8	11	9	14	12	14	15	98
	szem. szolgálatból élő		12	2	1		1	1	—	1	18
	magánzó és nyugdijas		5	1				2	4	3	15
életkora:	9.	életévét betöltötte									
	10.	„ „	6								6
	11.	„ „	25	12							37
	12.	„ „	31	27	11						69
	13.	„ „	6	14	18	5					43
	14.	„ „		7	15	16	6	1			45
	15.	„ „		1	10	9	17	5			42
	16.	„ „				8	10	22	8		48
	17.	„ „				2	4	10	14	9	39
	18.	„ „					2	2	12	20	36
	19.	„ „							6	8	14
	20.	„ „							2	5	7
	21.	„ „						1	1	1	3
	és több	„ „								1	1
illetősége:	helybeli		44	45	28	24	16	18	15	12	202
	megyebeli		9	5	12	4	4	8	3	10	55
	más megyebeli		15	11	14	12	19	15	25	22	133
egészs. állapot	könnyü betegségi eset		88	90	133	60	102	100	80	146	799
	sulyos	„ „	2	2	1	1		3	2	3	14
	fertőző	„ „	3	2	1		1	2		1	10
	meghalt									1	1

	A tanulók	az I. osztályban	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
magaviselete:	jó	33	41	35	33	29	33	34	33	271
	szabályszerü	35	19	14	7	9	8	7	8	107
	kevésbbé szabályszerü		1	5		1		2	3	12
	rossz									
Hányan tanultak	görög nyelvet					32	20	27	25	104
	görögpótló tantárgy.					7	21	16	20	64
fegyelmi esetei	igazgatói megrovás		5	4	2	1		1		13
	tanárkari „		1		1			1	3	6
	eltanácsolás							2		2
	kizárás									
mulasztása:	igazolt	813	999	995	623	930	1081	1162	1539	8142
	nem igazolt									
	egyszer sem mulasztott	22	19	14	9	4	7	5	2	82
	igazolatlanul „	2	8	12						22
tan. előmenet:	mind. tárgyból jeles ered.	4	1	2	2	4	1	4	2	20
	„ „ legalább jó „	12	9	7	4	7	9	4	6	58
	„ „ „ elégs. „	26	27	24	25	21	24	21	36	204
	egy „ elégtelen „	9	4	8	3	3	4	6		37
	két „ „ „	6	8	8	4	2	1	8		37
	több „ „ „	11	12	5	2	2	2			34
tanult:	műéneket	24	13	19	11	11	9	17	12	116
	francianyelvet			1			5	5	3	14
	szabadkézi rajzot	1		1			1	4	9	16
	gyorsirást			4	8	7	1			20
	vivást	1		1			1	4	9	16
egyesü.	ifjusági gyámintézet	42	47	30	31	30	22	31	19	261
	zenekör			1		2	4	3	1	11
	Vajda-önképzőkör					21	31	20	34	106
kedvezményei:	tandij elengedve egészb.		2	1	3	4	3	3	2	18
	„ „ részben		3	2	2	3	1	5		16
	tápdij „ egészben								2	2
	„ „ részben		2	3	1	4	1	3	1	15
	öszt. v. jutalom. részesült	1	2	5	3	11	15	9	5	51
	a tan s. egyl. segélytnyert	8	6	5	6	8	9	11	6	59

Sajtóhibák:

Grexa András II. o. t. Ismétlő.
Grimm Imre II. o. t. Ismétlő.
Turek Béla IV. o. t Ismétlő.

Tartalom.

		Oldal
I.	Német nyelvi tanitásunk	3
II.	Kormányzó testület	12
III.	Tanári kar	14
IV.	Az elvégzett tananyag, heti óraszám és a használt tankönyvek	20
V.	A tanulók névsora, vallása és illetősége	37
VI.	Könyv- és szertárak évi gyarapodása	52
VII.	Ifjusági egyesületek	63
VIII.	Alumneum	71
IX.	Érettségi vizsgálatok	74
X.	Figyelmeztetés a jövő iskolai évre	78
XI.	Az 1909--10. tanévben használandó tankönyvek	83
XII.	Évi jelentés	88
XIII.	A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok	104